

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 7

ΒΑΣΙΚΗ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΜΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΙΜΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Α. Γεωπολιτική Δομή

Όρισμός τοῦ χώρου. Στὴν Εὐρώπη περιλαμβάνεται δυναμικὰ ἡ Μικρὰ Ἀσία (Ταῦρος, Ἀρμενικὸ Ὄρεινὸ Σύμπλεγμα, Καύκασος). Τὰ πρὸς Ἀνατολὰς ὅρια θέτουν ὁ Οὐράλης ποταμὸς καὶ τὰ Οὐράλια ὄρη. Πρὸς Νότο, ἢ Βόρειος Ἀφρική εἶναι σαφῶς Μεσογειακὴ περιοχὴ καὶ ἔλκεται πρὸς τὸν ἐπέκεινα τῆς θαλάσσης ὄγκο ἀπὸ τὸν ὁποῖο χωρίζεται στοὺς Νεώτερους Χρόνους γιὰ θρησκευτικούς καὶ πολιτικοῖστορικούς λόγους. Τὰ Νότια Σύνορα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ἀνθρωποχώρου ἀποτελεῖ ἡ Σαχάρα. Θὰ ἀφεθῆ ἔδῳ πρὸς τὸ παρὸν κατὰ μέρος ἢ Βόρειος Ἀφρική, ἢ ὁποῖα μπορεῖ εἰς τὸ μέλλον νὰ ἔχῃ πάλιν σημαντικὴ ἀνάδρασι. Ἡ Μεσόγειος ἐνώνει γεωιστορικὰ — δὲν χωρίζει. Ἡ κυριαρχία στὴν Εὐρώπη τοῦ βορείου Τευτονικοῦ πόλου ἔχει δημιουργήσει παρὰ φύσιν ρήγματα στὸν Μεσογειακὸν χῶρον.

Ἀνάλυσις. Προσδιορισμὸς τῶν θεμελιωδῶν δομῶν κατὰ τὴν πρωτογενῆ γεωπολιτική, τὴν πολιτικοθρησκευτικὴν καὶ τὴν ἐθνολογικὴν διάστασι.

1) *Γεωγραφία και Γεωπολιτική.* «*Η πολιτική ενός Κράτους εϋρίσκεται εις τήν γεωγραφία του*» (Ναπολέον).

Ἡ Εὐρώπη παρουσιάζει στὸν κορμό της (χωρὶς Βρεττανία καὶ Σκανδιναυία) μία ὀρεινότερη Μεσογειακὴ ζώνη, μία πεδινὴ Βόρεια καὶ μία ἡμιπεδινὴ Ἀνατολική.

(Α) Τὰ ὄρια τῆς Μεσογειακῆς ζώνης συνθέτουν τὰ Πυρηναιῶ, ὁ Κεντρικὸς Ὀρεινὸς Ὄγκος στὴν Νότιο Γαλλία (βορείως τοῦ Λανγκεντόκ), οἱ Ἀλπεις, οἱ ὀρεινὲς περιοχὲς νοτίως τοῦ Σάβα (ἀπολήξεις τῶν Δειναρικῶν Ἀλπεων) καὶ τοῦ Δουνάβεως (τὰ Βαλκάνια ὄρη), τὰ Ποντιακὰ ὄρη καὶ ὁ Ταῦρος στὴν Μ. Ἀσία. Ἡ ὄριοθεσία ἀκολουθεῖ περίπου τὴν ἰσοθερμικὴ καμπύλη μέσης ἐτησίου θερμοκρασίας 14°C. Ἡ ζώνη διαχωρίζεται βασικὰ σὲ 4 χερσονήσους, Ἰβηρικὴ, Ἰταλικὴ, Βαλκανικὴ, Μ. Ἀσιατικὴ.

(Β) Ἡ Βόρεια ζώνη περιλαμβάνει τὸ συνεχὲς τῶν Γαλλικῶν καὶ Γερμανικῶν πεδιάδων, ἀπὸ τὰ Πυρηναιῶ μέχρι τὰ Βαλτικὰ ὑψώματα (ἀνατολικά τοῦ Βιστούλα ποταμοῦ). Καὶ μόνη ἡ Γεωγραφία ἐξηγεῖ τὴν ὑπαρξὶ Βελγίου καὶ Ὀλλανδίας ὡς ἐνδιαμέσων ἀπορροφητῆρων Γαλλο-Γερμανικῶν κρούσεων. Ἐξηγεῖ ἐπίσης τὴν δημιουργία τοῦ Γαλλογερμανικοῦ Ἀξονος ἐνοποιήσεως τῆς Εὐρώπης (1963) μετὰ τὴν ἀποτυχία τῶν χωριστῶν ἀποπειρῶν. Τὰ Ἀνατολικά Σύνορα τῆς ζώνης ἔχουν πολιτιστικὴ καὶ ἐθνολογικὴ ὑπόστασι, ἀφοῦ τὰ πεδία συνεχίζονται γεωγραφικὰ στὶς Βαλτικὲς χῶρες καὶ μετὰ τὴν Ἑσθονία στὶς Βόρειες Ρωσικὲς πεδιάδες. Ἡ Πολωνία εἶναι χώρα ποὺ γεωγραφικὰ προκαλεῖ εἰς διαμελισμὸ μετὰξὺ Γερμανίας καὶ Ρωσσίας, πρᾶγμα ποὺ ἱστορικὰ ἐπαληθεύθη ἐπανεπιλημμένως.

(Γ) Ἡ Ἀνατολικὴ ζώνη ἀρχίζει ἀπὸ τὶς Τοῦνδρες τοῦ Βορείου Ὀκεανοῦ, συνεχίζεται εἰς τὴν Βόρειο Ρωσικὴ πεδιάδα, καλύπτει τὰ Οὐράλια ὑψώματα, τὸ μέγα Σαρματικὸ Πεδίον, τὴν τεράστια περιοχή τοῦ Βόλγα, τὸ Κεντρικὸ Ρωσικὸ ὑπίπεδον, τὰ ὑψώματα τῆς Ποδολίας, καὶ τελευτᾷ στὰ Καρπάθια καὶ τὶς ἐκβολὲς τοῦ Δουνάβεως, ἀπὸ ὅπου καὶ ἐπικοινωνεῖ μὲ τὴν Ρουμανικὴ πεδιάδα (Βλαχία) καὶ ἐκεῖθεν μὲ τὰ Βαλκάνια.

Ἡ πεδιάς τῆς Βλαχίας (ἀπὸ τὶς Τρανσυλβανικὲς Ἀλπεις στὸν Βορρᾶ μέχρι τὸν Δούναβι καὶ τὰ Βαλκανικὰ ὄρη πρὸς Νότον) ἔλκεται καὶ προσαρτᾶται στὰ

Βαλκάνια. Ίστορικοί λόγοι ἔχουν συνδέσει τὴν Μολδαβία μὲ τὴν Βλαχία στὴν Ρουμανία. Τὴν Μολδαβία διεξεδίκησε κατὰ γεωγραφικὴ ἀναγκαιότητα ἡ Ρωσσία (ἐπιτυχοῦσα τὴν προσάρτησι μέρους τῆς καὶ ἰδίως τῆς Βεσσαραβίας, πέραν τοῦ Προῦθου).

Ίδιαιτερο ἐνδιαφέρον ἔχει τὸ μεγάλο Οὐγγρικὸ Πεδίον ὀριζόμενον πρὸς Νότον ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς Μεσογειακῆς Ζώνης, πρὸς Ἀνατολὰς ἀπὸ τὴν Τρανσυλβανικὴν Ἄλπειν καὶ τὰ Καρπάθια, πρὸς Βορρᾶ ἀπὸ τὰ Βόρεια Καρπάθια καὶ τὰ ὄρη Τάτρας στὴν Σλοβακία, καὶ πρὸς Δυσμὰς ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Ἄλπειν (Στυριακὴ καὶ Αὐστριακὴ) καὶ τὰ ὑψώματα παρὰ τὴν Βιέννη τῶν Μικρῶν καὶ Λευκῶν Καρπαθίων.

Μία ἄλλη γεωγραφικῶς αὐτονομούμενη περιοχὴ ἔχει ἐπίσης ἰδιαιτέρη ἱστορικὴ σημασία. Ἀρχίζει ἀπὸ τὴν γραμμὴν Αὐστριακῶν Ἄλπεων - Μικρῶν, Λευκῶν καὶ Δυτικῶν Καρπαθίων μέχρι τὰ Μοραβικὰ ὄρη (Μοραβία), καὶ ἐκεῖθεν περικλείεται ἀπὸ τὰ Σουδητικὰ ὄρη καὶ τὴν ὄροσειρὰ Erz πρὸς ΒΑ καὶ ΒΔ ἀντιστοίχως, τὴν ὄροσειρὰ Fichtel πρὸς Δ. καὶ τὸν Βοημικὸν Δρυμὸν στὰ ΝΔ: εἶναι ἡ Βοημία (Τσεχία) μὲ Σλαυικὸν πληθυσμὸν καὶ κεντρικὴν σημασίαν γιὰ τὴν Ἀγίαν Αὐτοκρατορίαν τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους.

Τοξοειδῶς μεταξὺ τοῦ τόξου τῶν Ἄλπεων στὸ ἐσωτερικὸν καὶ τοῦ τόξου τῶν Γαλλογερμανικῶν πεδιάδων στὸ ἐξωτερικὸν ἐκτείνεται περιοχὴ μὲ ὑψώματα ποὺ διανέμεται μεταξὺ Γαλλίας καὶ Γερμανίας κατὰ γραμμὴν παλινδρομοῦσα στὴν ἱστορίαν (Ἀλσατία, Λορραίνη, Περιοχὴ Ρήνου)· στὸ μέσον αὐτοῦ τόξου ἀνήκουν Ἑλβετία καὶ Αὐστρία.

2) Πολιτιστικοθρησκευτικά. Μία βασικὴ διαίρεσις Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ ἔναντι Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ Γοτθικοῦ Σχολαστικισμοῦ ἐλειτούργησε ἀπὸ πολὺ ἔνωρις (ἐξεδηλώθη ἤδη κατὰ τὸν 4ο αἰῶνα) καὶ ὠδήγησε ἐπὶ τέλους εἰς τὸ Μέγα Σχίσμα (1054). Τὸ δεύτερον σκέλος χωρισμοῦ ὑποδιηρέθη εἰς τὸν Γερμανογενῆ Προτεσταντισμὸν τῆς Μεταρρυθμίσεως καὶ τὸν Λατινογενῆ Ρωμαιοκαθολικισμὸν τῆς Ἀντιμεταρρυθμίσεως. Οἱ θρησκευτικοὶ Πόλεμοι τοῦ Δυτικοῦ Διπόλου κατὰ τὸν 16ο καὶ 17ο αἰῶνα λήγουν μὲ τὴν Συνθήκην τῆς Βεστφαλίας στὸ τέλος τοῦ 30ετοῦς πολέμου (1618-1648): ἀναγνωρίζεται ἡ ἤδη ἐγκαθιδρυμένη ἰσχὺς τοῦ Διπόλου· ὁ Προτεσταντισμὸς καθίσταται ἰσότιμος πρὸς τὸν Ρωμαιοκαθολικισμὸν μέρος τῆς

Ευρωπαϊκῆς Γεωπολιτικῆς μὲ Βορειογερμανικὴ βάση. Τὸ τίμημα γιὰ τὴν Διακήρυξι καὶ ἐδραίωσι αὐτῆ Γερμανικότητος εἶναι τεράστιο: ὁ πληθυσμὸς τῶν γερμανικῶν ἐδαφῶν μειοῦται κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου ἀπὸ 18.000.000 εἰς 7.000.000. Τέχνη, Ἐπιστήμη, Ἐμπόριο, Παραγωγή ὀπισθοχωροῦν, ἡ ἄνθησις τῶν πόλεων μαραίνεται, 100.000 km² ἐδαφῶν ἀπόλυνται γιὰ τὸν Τευτονισμό, τὰ σύνορα μὲ τὴν Γαλλία σχεδιάζονται προκλητικὰ ἀκατάλληλα γιὰ ἄμυνα, ἡ Ἁγία Αὐτοκρατορία οὐσιαστικὰ κατατεμαχίζεται εἰς ἑκατοντάδες ἀνεξαρτήτων ἡγεμονιῶν. Ἀλλὰ ἡ Πνευματικὴ νίκη διὰ καταστροφικοῦ πολέμου εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς Γερμανικῆς Ὀλοκληρώσεως. Ἡ φαινομένη ἀνωμαλία Γερμανικοῦ Καθολικισμοῦ εἰς τὸν Νότο (Βαυαρία, Αὐστρία) (τὸ 1608 ἐσχηματίσθησαν στὴν Γερμανία ἡ Προτεσταντικὴ Ἐνωσις τῶν Πριγκήπων καὶ ἡ Καθολικὴ Συνομοσπονδία τῶν Πριγκήπων) ἐξηγεῖται καὶ ἐθνολογικά: στὶς Καθολικὲς περιοχὲς αὐτὲς ὑπῆρχε παλαιὰ Κελτικὴ παρουσία τοὺς πρώτους πρὸ Χριστοῦ αἰῶνες. Μετὰ τὴν ἐμπέδωσι ἐπὶ τοῦ γεωπολιτικοῦ πεδίου τοῦ θρησκευτικοῦ δυτικοῦ Διπόλου, τοῦτο ἐλειτούργησε στὶς πολιτικοῖστορικὲς ἀντιθέσεις Πρωσσίας - Αὐστρίας καὶ Πρωσσίας - Γαλλίας ὅπως καὶ στὶς μετέπειτα ἐξελίξεις ὑπὸ ποικίλες μορφές. Ἡ δυναμικὴ του παραμένει ἀνεξάντλητος. Στοὺς Μαγυάρους (Οὐγγαρία) καὶ στὶς Σλαυικὲς περιοχὲς (Βοημία, Μοραβία, Σλοβακία, Πολωνία, Τρανσυλβανία, Σλοβενία, Κροατία) ὁ ἀνταγωνισμὸς τοῦ Διπόλου ἦταν ἰδιαίτερα ὀξύς (ὁ 30ετῆς πόλεμος ἐξερράγη μὲ ἀφορμὴ Βοημικὴ ἐμπλοκή), ἀλλὰ κατέληξε εἰς τὴν ἐπικράτησι τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ: οἱ περιοχὲς εὐρίσκοντο κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τὴν ἀμεσώτερη ἢ δραστικώτερη ἐπίδρασι τοῦ Αὐστριακοῦ κέντρου τῆς Ἁγίας Αὐτοκρατορίας ἢ ἐπεδίωκαν διαφοροποιήσι ἀπὸ συνορεύοντα Γερμανικὰ Προτεσταντικὰ κράτη (Σαξονία, Βραδεμβούργου). Ἔτσι ἐδημιουργήθη μία σφῆνα Ρωμαιοκαθολικὴ μεταξὺ Ὀρθοδόξου Ρωσικῆς καὶ Ὀθωμανικῆς Ἀνατολῆς καὶ Βορειογερμανικῆς Προτεσταντικῆς Δύσεως.

Τὰ Ὀρθόδοξα Σύνορα ἀκολουθοῦν γεωπολιτικὴ γραμμὴ χωρισμοῦ: ἀπὸ τὴν Ἰστρία καὶ τὴν Τεργέστη, στὸ ὑψίπεδο Carso ἐπὶ τῶν Ἰουλίων Ἄλπεων (ὅπου τὸ ἀρχαῖο Mons Oera μὲ τὸ περίφημο Πέρασμα (τὸ λεγόμενον τῆς Ἀχλαδιᾶς) τοῦ Φράγματος τῶν Ἄλπεων πρὸς τὴν Μεσόγειο), ἐκεῖθεν Ἀνατολικά στὰ Ὑψώματα νοτίως τοῦ Ζάγκρεμπ, μετὰ στὰ Ὑψώματα βορείως τοῦ Σάβα ποταμοῦ (περιλαμβανομένης τῆς Κράϊνα καὶ τῆς Σλαβονίας), στὰ Ὑψώματα

τοῦ Banat (στὴν Βοϊβοδία), βορείως τῶν Σιδηρῶν Πυλῶν ἀρχίζουσι οἱ Τρανσυλβανικὲς Ἄλπεις, μετὰ τὰ Ἀνατολικά Καρπάθια, τὰ Ὑψώματα τῆς Βολινίας, τὰ Ὑψώματα τῆς Λευκορωσσίας, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ΒΔ τοῦ Κεντρικοῦ Ρωσικοῦ Ὑψιπέδου στὴν Πετρούπολι.

3) Ἐθνολογικά. Ἡ κάθοδος τῶν Γερμανικῶν φυλῶν στὴν Δυτικὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία καὶ τῶν Σλαυικῶν στὴν Ἀνατολικὴ (Βαλκάνια) προκάλεσε τὴν ὑπαρξὶ μιᾶς καθαρῶτερης Βορειοανατολικῆς Πηγῆς (γιὰ κάθε τμήμα) καὶ ἐνὸς ποικιλόμορφου ἀναμειγμένου (πρὸς προϋπάρχοντες αὐτόχθονες πληθυσμούς) πεδίου πρὸς Νότον μὲ διάφορες κατὰ τόπους ἐπικρατήσεις. Τὸ καθαρῶτερον κέντρο γιὰ τὴν Δυτικὴ ζώνη εἶναι ἡ Γερμανία, καὶ γιὰ τὴν Ἀνατολικὴ ἡ Ρωσσία. (Στὴν Ἀνατολικὴ ζώνη, Δάκες - Ρουμάνοι, ἸλλυριοἩπειρῶτες - Ἀλβανοὶ καὶ Ἕλληνας διετήρησαν ἐπικρατοῦσα τὴν προκαθοδικὴ ταυτότητά των).

Τὰ γεωπολιτικὰ ὅρια Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Εὐρώπης ἐκκινουῦν ἀπὸ τὸν μυχὸ τῆς Ἀδριατικῆς (Τεργέστη), διέρχονται τὶς Ἰούλιες Ἄλπεις στὸ ὑψίπεδο Carso, ἀπ' ὅπου ἀντὶ νὰ κινηθοῦν ἀνατολικά ὅπως στὰ Θρησκευτικὰ ὅρια, στρέφονται βορείως, περνοῦν ἀπὸ τὰ ὑψώματα Δυτικὰ τῆς Λουμπλιάνας (Leibach), τὶς Ἄλπεις Karawanken, τὶς Στυριακὰς Ἄλπεις, τὸ ὄρος Wechsel, τὴν ὄροσειρὰ Leitha (ΝΑ τῆς Βιέννης) καὶ ἀπέναντι τὰ Μικρὰ Καρπάθια (μεταξὺ διέρχεται ὁ Δούναβις), τὰ Λευκὰ Καρπάθια, τὸν ὄγκο Beskidi, τὰ ὄρη τοῦ Ἁγίου Σταυροῦ, τὶς τελευταῖες ὄρεινὲς ἀπολήξεις στὰ ὑψώματα περὶ τὸ Lodz, τέμνουσι τὸν Βιστούλα Δυτικὰ τῆς Βαρσοβίας, συναντοῦν τὰ Βαλτικὰ Ὑψώματα καὶ καταλήγουσι στὸν κόλπον τοῦ Dantzig (Gdansk).

Τὰ Ἐθνολογικὰ ὅρια Γερμανογενοῦς καὶ Σλαυογενοῦς Εὐρώπης συμπίπτουσι μὲ ἰκανὴ ἀκρίβεια πρὸς τὰ γεωπολιτικά, ἂν ἐξαιρεθῇ ἡ διαρκῶς παλινδρομοῦσα ἀρχικὰ Πολωνικὴ γραμμὴ, καὶ ἡ σημαντικὴ συμπερίληψις τῆς Βοημίας καὶ Μοραβίας (Τσεχίας - μὲ σαφῆ γεωγραφικὰ ὅρια) στὴν Σλαυικὴ ζώνη μὲ ἔντονη πάντως Γερμανικὴ ἐπίδρασι. Ἡ Τσεχικὴ Δυτικὸρροπος ἰδιοτυπία ἔχει καὶ ἔθνολογικὴ συνιστώσα: ἡ Βοημία καὶ Μοραβία ἐκατοικεῖτο ἀπὸ Κελτικὸν πληθυσμόν· τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ μὲ τὴν Σλοβενία. Μὲ ἀνάλογον τρόπο οἱ φαινόμενες ἀνωμαλίαι τοῦ πεδίου Δυνάμεων ἀνάγονται σὲ ὑποκείμενη ἀρμονία ὅταν ἡ ἀνάλυσις προβῇ εἰς ἐπαρκεῖς λεπτομέρειαι.

Ἡ Ρωσσία καὶ ἡ Τουρκία εὐρίσκονται ἐντὸς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ χώρου κατὰ τμήμα τοῦ ἐδάφους των, συνεχίζονται δὲ πέραν τῶν ὁρίων του. Τὸ γεγονός αὐτὸ «ἀνοίγει» τὸν χῶρο πρὸς Ἀνατολὰς κατὰ δύο μέτωπα, τὰ ὁποῖα μάλιστα συμπλέκονται γεωπολιτικὰ εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν, χῶρο ἰδιαίτερου πετρελαϊκοῦ ἐνδιαφέροντος. Ἡ Τουρκία συνδέει ἐπίσης τὴν Εὐρώπην μὲ τὴν ζωτικῆς σημασίας Μέσην Ἀνατολήν, ὅπου ἡ θρησκευτικὴ, ἂν καὶ ὄχι φυλετικὴ, ὁμογένειά της καθὼς καὶ ὁ δυναμικὸς καὶ θετικὸς Ἰσλαμισμὸς της μπορεῖ νὰ διαδραματίσῃ μελλοντικὰ ὑπολογίσιμο πάλι ρόλο containment καὶ ἐπιρροῆς.

Εἰς τὸ ἄλλο ἄκρο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πεδίου, ἡ γεωγραφικῶς «ἔφεδρος» θέσις τῆς Μ. Βρετανίας καὶ μόνη ὑπαγορεύει τὴν σταθερὴν στρατηγικὴν της διατηρήσεως Ἰσορροπίας Δυνάμεων (δευτέρων καὶ μέσων τώρα πλέον). Ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ρωσσία ἀποτελοῦν τὸ ἀσυνεχὲς Δίπολο, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Γερμανία τὸ συνεχὲς Δίπολο τῆς Εὐρώπης.

Β. Τὸ Ἀνολοκληρώσιμο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Χώρου

Ἡ συνδυασμένη τριπλῆ ἀνάλυσις, γεωπολιτικὴ - πολιτιστικὴ - ἐθνολογικὴ, συνιστᾷ τὴν Γεωπολιτικὴν Δυναμικὴν στὴν εὐρεῖαν ἔννοιαν τοῦ ὅρου καὶ ἀναδεικνύει τὶς δραστηκῆς αἰτιότητες τῶν πολιτικοῖστορικῶν καταστάσεων καὶ ἐξελίξεων. Συνεργεῖ ἡ κοινωνικοοικονομικοπολιτικὴ συνιστῶσα, κυρίως ὡς τόνωσις καὶ ἔξαρσις (ἐὰν διεγείρῃ καὶ ἐστιάζῃ τὴν ἀνθρώπινην δρᾶσιν) ἢ χαλάρωσις καὶ ὑφesiς (ἐὰν τὴν ἀποσυντονίσῃ ἀτομικὰ καὶ συλλογικὰ) τῆς ἐνεργητικότητος τοῦ αἰτιώδους δυναμικοῦ, τὸ ὁποῖο καθορίζεται ἀπὸ τοὺς προηγούμενους παράγοντες. Ἀπαραίτητος ἐπίσης προϋπόθεσις ἀποφασιστικῆς πολιτικοῖστορικῆς ἐνεργείας ἐκ μέρους τῶν κρατικῶν ὄντοτήτων εἶναι ἡ πολεμικὴ ἰσχύς. Τέλος ἡ ἱστορικὴ πραγματικότης, ἀκόμη καὶ ὡς παρελθὸν χωρὶς φαινομένη σύγχρονη παρουσία, βαραίνει, ἀρκετὲς φορές ἀποφασιστικά, στὶς ἐξελίξεις τοῦ παρόντος, ὄχι ὡς ἀφηρημένη ἰδέα κάποτε σωματοποιηθεῖσα, ἀλλὰ ὡς δύναμις ὑποκειμένη καὶ παροδικὰ ἀνενεργὸς· οὐδέποτε π.χ. ἡ τεχνητὴ ὁμογενοποίησις πληθυσμῶν ποὺ τυχὸν εὐρέθησαν ἐντὸς τῶν αὐτῶν ἐδαφικῶν ὁρίων, δὲν ἰσχύει νὰ ἐξαλείψῃ τελείως τὴν φυσικὴν, διακεκριμένη ἰδιαιτερότητά των, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ ἐκραγῇ ἀπρόσμενα, ὅταν ὁ καταλύτης παρουσιασθῇ, εἰς καιρὸ ποὺ ὁ ἄσοφος δὲν λογαριάζει τὴν δυνατότητα ἐπανεμφανίσεώς της.

Ὁ Εὐρωπαϊκὸς χῶρος ὅπως ὠρίσθη γεωπολιτικά (περιλαμβάνων ὅλη τὴν Μεσογειακὴ ζώνη περίξ τῆς θαλάσσης μέχρι τὸν Καύκασο) οὐδέποτε ἔχει ἐνοποιηθῆ παντελῶς στὴν Ἱστορία. Ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία ἀποτελεῖ ὅμως κατ' οὐσίαν πραγματικὴ ὀλοκλήρωσί του, ἀφοῦ τὰ Βόρεια καὶ ΒορειοΑνατολικά τμήματά του ποὺ ἔμενον τότε ἐκτὸς συμπεριλήψεως ὑπὸ τὴν Αὐτοκρατορικὴ Ἀρχή, δὲν ἀνῆκαν ὀργανικὰ εἰς τὴν ἀνθρωπογεωγραφικὴ ἐνότητά του: τὰ ἐξωτερικὰ Γερμανικὰ καὶ Σκυθικὰ φύλα ἐλειτούργουν ὡς δεξαμενὴ στιβαρῶν δούλων ἢ πολεμοχαρῶν στρατιωτῶν, ἢ δὲ χώρα των πηγῆ (πολυτίμων ἢ μή) μετάλλων ἀπὸ ὄρεινὰ κοιτάσματα, δασικῶν προϊόντων ἀπὸ τοὺς Δρυμοὺς τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης στὰ Δυτικὰ μέρη, ἢ δερμάτων καὶ κτηνῶν στὶς πεδιάδες καὶ τὶς στέππες. Ἡ ὁδὸς τοῦ ἡλέκτρου κατέληγε ἀπὸ τὶς Βαλτικὲς χῶρες στὸν μυχὸ τῆς Ἀδριατικῆς (Τεργέστη) μέσω τοῦ περάσματος τῶν Ἰουλίων Ἄλπεων (Mons Oesra) ἢ στὸν Ὀλυμπο καὶ τὴν Θεσσαλία, ἀπὸ τὸν ἄξονα τοῦ Μοράβα - Ἀξιῦ· μετὰ τὰ βόρεια πεδία περνοῦσε τὶς Μοραβιανὲς Πύλες (μεταξὺ Δυτικῶν Καρπαθίων καὶ Σουδητικῶν ὄρων), καὶ ἀπὸ ἐκεῖ κατὰ μῆκος τοῦ ἄλλου Μοράβα (ποταμὸς March στὴν Μοραβία παρὰ τὴν Βοημία) ἔφθανε τὸν Δούναβι. (Αὕτῃ εἶναι ἡ ὁδὸς ἐπικοινωνίας διὰ τῆς ὁποίας ἐμυθολογοῦντο ὅτι ἤρχοντο στὸ ἱερὸ τῆς Δήλου ἀπὸ τοὺς Ὑπερβορείους οἱ προσφορὲς στὸν Ἀπόλλωνα. Τὴν Ἱταλικὴν διέξοδο φαίνεται νὰ ὑποδηλώνῃ ὁ μῦθος τοῦ Φαέθοντος ἐντοπιζόμενος στὸν Πάδο ποταμὸ καὶ ἡ ἀπὸ τὸν Δούναβι κάθοδος στὴν Ἀδριατικὴ τῶν Ἀργοναυτῶν).

Τὰ Βόρεια ὄρια τῆς Αὐτοκρατορίας ἐτέθησαν στὴν βασικὴ γραμμὴ Δουνάβεως - Ρήνου, ὥστε νὰ περιλαμβάνωνται μὲν τὰ Κελτικὰ φύλα ἐντὸς, ὅπως καὶ ἡ Ραιτία, Μοισία, Παννονία, Θράκη, νὰ ἀποκλείωνται δὲ ἐκτὸς Γερμανοὶ (πλὴν τμημάτων Παραρρηνείων κατὰ τὸν κάτω καὶ μέσο ροῦ τοῦ ποταμοῦ, Germania Inferior καὶ Superior, μέρος τῆς σημερινῆς Ὀλλανδίας καὶ τῆς Ρηνανίας - Παλατινάτου) καὶ Σκύθες. Ἀλλὰ πρὸς βελτίονα ἄμυνα ἐπεξετείνοντο τὰ ὄρια ὥστε νὰ ἀφήσουν ἐντὸς τὴν μετέπειτα Βυρτεμβέργη καὶ τὸ Baden (Limes transrhenus) ἀφ' ἑνός, τὴν Δακίαν δὲ ἀφ' ἑτέρου (τὸ Οὐγγρικὸ πεδίο μὲ τὴν Τρανσυλβανία καὶ τὴν Μολδαβία - Βλαχία). Ἡ γραμμὴ μυχὸς Ἀδριατικῆς - Ἀνατολικῆς Ἄλπεις - ὄρη Leitha - Μικρὰ Καρπάθια - Δυτικὰ Καρπάθια - Ἀνατολικὰ Καρπάθια - Εὐξείνιος Πόντος, ἀποτελεῖ τὰ φυσικὰ Βόρεια ὄρια τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου: Ρωμαϊκὴ καὶ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία ἐπεξετέθησαν πρὸς στερέωσι μέχρις ἐκεῖ.

Ἡ ἐπιτυχὴς ὀλοκλήρωσις τοῦ ἐνεργοῦ ὀργανικοῦ Εὐρωπαϊκοῦ χώρου στὴν ἀρχαιότητα ὠφείλετο:

- 1) στὴν γεωπολιτικὴν ἐνότητα τῆς ἐπικρατείας,
- 2) στὴν ἐπικράτησι πολιτικοθησκευτικῆς κοινῆς,
- 3) στὴν ἐθνολογικὴν συμβατότητα τῶν πληθυσμῶν.

Τὰ αἷτια αὐτὰ παρέχουν τὴν ἀντικειμενικὴν θεμελίωσι τοῦ θαύματος τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Ἐχρειάσθηκε ἀπαραιτήτως ἐπὶ πλεόν ἢ δραστηκὴ αἷτια: ἡ ὀλοκλήρωσις διενεργήθη διὰ τῶν Ρωμαϊκῶν Λεγεῶνων.

Ἀφ' ὅτου ἐπετεύχθη κατὰ τὴν Ἑλληνιστικὴν Ἐποχὴν ἡ συνοικεῖωσις τῆς Ἀνατολικῆς Λεκάνης τῆς Μεσογείου ὑπὸ τὴν Ἑλληνικὴν πολιτιστικὴν κοινὴν, καὶ ἀνεφάνη ἐμπράκτως ἡ συμβατότητα τῶν κραταιῶν πολιτισμῶν τῆς Ἑγγύς καὶ Μέσης Ἀνατολῆς ἐπὶ βάσεως πολιτικοθησκευτικοῦ Ἑλληνισμοῦ, δὲν ὑπῆρξε δὲ ἐθνολογικὴ ἀπόκρουσις ἀπὸ τοὺς ἐγχωρίους πληθυσμοὺς κατὰ τίς κατὰ τόπους πολιτικοστρατιωτικῆς ὀλοκληρώσεως τῶν Μακεδονογενῶν Βασιλείων τῆς Ἀλεξανδρινῆς Περιόδου (πλὴν τῆς περιπτώσεως τῶν Ἰουδαίων), ἡ περαιτέρω ὀλοκλήρωσις τοῦ Μεσογειακοῦ χώρου καὶ τῆς Βορείου ἐνδοχώρας τοῦ εἶχε βᾶσι ἐπὶ τῆς ὁποίας νὰ οἰκοδομηθῆ: τὸ θέμα ποὺ ἀντικειμενικὰ ἐτίθετο ἦταν ἡ συμβατότητα τῶν δυτικῶν περιοχῶν πρὸς τὸ ἤδη συντελεσθὲν σύστημα οἰκειώσεως. Ἡ Ρώμη, ἂν καὶ ἔκειτο ἐκτὸς τοῦ ἀνατολικοελληνικοῦ χώρου, ἀνέλαβε τὴν ἑλληνικὴν πολιτιστικὴν κοινὴν, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐθεμελίωσε τὴν ὀλοκλήρωσι τοῦ μείζονος Εὐρωπαϊκοῦ χώρου. Οἱ Κελτικοὶ πληθυσμοὶ ἐνεσωματώθηκαν ὑπ' αὐτὴν τὴν ὀργανικὴν ἀρχὴν εἰς τὸ πολιτικοἰστορικὸν σύστημα χωρὶς σημαντικοὺς κλυδωνισμοὺς (Γαλάτες στὴν Μ. Ἀσία, ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατία στὴν πεδιάδα τοῦ Πάδου, ἐκεῖθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατία καὶ (Κελτ)Ἰβηρες νοτίως τῶν Πυρηναίων ἀνεδείχθησαν ἐπαρκεῖς δέχτες τοῦ Ἑλληνολατινικοῦ πολιτισμοῦ, ὅπως καὶ οἱ ἐκεῖθεν τῆς δυτικῆς λεκάνης πληθυσμοὶ τῆς Β. Ἀφρικῆς).

Ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία ἀπέτυχε νὰ ἐπιλύσῃ τὸ Γερμανικὸ ζήτημα (τὴν ἐνσωμάτωσι δηλαδὴ τῶν Βορείων ἐδαφῶν καὶ πληθυσμῶν εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐπικράτεια) προσεχῶς μὲν λόγῳ ἀβεβαιότητος καὶ μεταπτώσεων εἰς τὴν ἐπιλογὴν δεούσης σταθεραῆς στρατηγικῆς ἀντιμετωπίσεώς του, ὅπως καὶ λόγῳ ἀτό-

νου γενικῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐκάστοτε υἱοθετουμένης πολιτικῆς· βασική ὅμως αἰτία ἦταν ἀσφαλῶς ἡ ἀδυναμία καταβολῆς τῆς ἀπαιτουμένης ἐνεργείας γιὰ τὴν συμπερίληψι τοῦ Γερμανικοῦ παράγοντος γεωπολιτικά, τὴν ἀφομοίωσί του πολιτιστικά καὶ τὴν συνοργάνωσί του ἐθνολογικά ἐντὸς τοῦ πλέγματος τῶν λαῶν τῆς Αὐτοκρατορίας. Ἡ ἀδυναμία αὐτὴ εἶχε δύο σκέλη: πτωσί δυναμικοῦ τῆς Αὐτοκρατορίας ἀφ' ἑνὸς καὶ ἠϋξημένη ἀσυμβατότητα τοῦ ἐξωγενοῦς δεδομένου ἀφ' ἑτέρου.

Ἐνώπιον τῆς Γερμανικῆς ἀνοικειότητος, καὶ τῆς ἀνεπαρκειᾶς ὑπερκεράσεώς της, ἡ Αὐτοκρατορία ἀπέκοψε τὸ βεβαρημένο δυτικὸ μέλος της καὶ συνεστάλη στὸ ἀρχικὸ της φυσικὸ τμήμα, τὴν Ἑλληνοανατολικὴν βάσι. Ἐπὶ μακρὸν βεβαίως ἠγωνίσθη νὰ διατηρήσῃ τὴν οἰκείαν Ἰταλικὴν ἔκτασί της. Εἰς τὴν Δύσι τὰ γερμανικὰ φύλα κατέκτησαν τὸ Κελτικὸ ὑπόστρωμα, ἀνεμείχθησαν μὲ αὐτό, τὸ ἐσφράγισαν κατὰ ποικίλους τύπους καὶ βαθμοὺς ἐπικρατήσεώς των, καὶ ἔθεσαν τὴν βάσι τῶν συγχρόνων Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν. Ἡ Γερμανικὴ καταγωγὴ καὶ ἐθνογένεσις τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἐξεφράσθη μὲ τὴν προσπάθειαν ἀρχικὰ τῶν Φράγκων ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν ἐπέκτασί των πρὸς ὀλοκλήρωσι τῆς ἀπανταχοῦ Γερμανικῆς παρουσίας ὡς νέας Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Τὸ κέντρο βάρους τῆς Ἀγίας Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους γρήγορα μετετοπίσθη στὴν (ἀρχαία καὶ διηνεκῆ) Γερμανία. Ἡ ἐνοποιὸς ἀρχὴ ἦταν διττὴ, θρησκευτικὴ καὶ ἐθνολογικὴ.

Εἰς μάτην τὸ Ἅγιο προβάλλεται νὰ μεσολαβήσῃ ὡς ὀλοκληροῦσα ἀρχὴ μεταξὺ τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ τοῦ Γερμανικοῦ στοιχείου, ἰδεολογίας καὶ πραγματικότητος. Ἡ θρησκευτικοπολιτιστικὴ βάσις τῆς ὀλοκληρώσεως ἀντικρούει τὴν Γερμανικὴν ταυτότητα, ἢ τουλάχιστον δὲν τὴν ἐκφράζει μὲ τὴν δυναμικὴν ἔντασι πού ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς συνήγειρε τὴν Λατινικὴν ἐνέργεια. Ἡ θρησκευτικὴ Ἀρχὴ ὀλοκληρώσεως διαδηλώνει τὴν Ἰταλικὴν βάσι καὶ ἀντιστρατεύεται τὴν Γερμανικὴν. Ἀρχίζει νὰ ἐκτυλίσσεται μακρὰ πάλιν μεταξὺ Ρώμης καὶ Γερμανισμοῦ, ἀκόμη σήμερον χωρὶς ἀποφασιστικὴν ἔκβασιν. Στὸν Μεσαίωνα τῆς Δύσεως ἡ μορφή τοῦ ἀνταγωνισμοῦ εἶναι ἡ Ἐκκλησία κατὰ τοῦ Κράτους, ὁ Αὐτοκράτωρ κατὰ τοῦ Πάπα. Μὲ τὴν ἀρχὴν τῆς Νεωτέρας Ἐποχῆς, ἡ ἀντίθεσις ἐκφράζεται καὶ θρησκευτικά: ἡ Γερμανία εὐαγγελίζεται τὴν Διαμαρτυρίαν της καὶ μορφώνει τὴν Μεταρρύθμισιν ὡς δημιουργίαν τῆς πολιτιστικοθρησκευτικῆς κοινῆς πού τὴν ἐκφράζει. Ὁ Λούθηρος ἴσταται ἐπὶ τῆς πίστεώς του ὡς νέος

Siegfried ἐπὶ τῆς σπάθης του. Ἡ Καθολικὴ Ἀντιμεταρρυθμισὶς ἀναγκάζεται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν σοβαρότητα τῆς Καταγγελίας. Ἀπὸ τὴν Α' Βατικανὴ Σύνοδο καὶ τὴν Ἀνακήρυξιν τοῦ Δόγματος τοῦ Παπικοῦ Ἀλαθῆτου ἔχει ἀρχίσει νέος ἀγὼν μεταξὺ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ ἀφ' ἑνός, Κοσμικῆς Ἐξουσίας καὶ φρονήματος ὑποκειμενοκεντρισμοῦ ἀφ' ἑτέρου. Ὁ Καθολικισμὸς συντονίζει τὶς Ἰταλοκελτικὰς ρίζας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης· ὁ Γερμανισμὸς τὴν Τευτονικὴν καταγωγὴν, καθαρῶτερη βορείως, ἀναμειγμένη κατ' ἐπικράτειαν στὴν λοιπὴν σφαῖρα. Ἡ διάστασις σοβεῖ· ὁ Τριακονταετῆς Πόλεμος δὲν ἔχει λήξει.

Στὴν βασικὴ αὐτὴ θρησκευτικοπολιτιστικὴ καὶ ἐθνολογικὴ ἀσυμβατότητα τῆς Δυτικῆς καὶ Βορειοκεντρικῆς Εὐρώπης, ἐπισυντίθενται οἱ κεντρόφυγες γραμμὲς ἐκάστου κελτογερμανικοῦ μορφώματος, κρατικοῦ ἢ περιοχικοῦ (ἀσκούμενες ἀκόμη καὶ μόνο ἐξαιτίας τῆς διαφορετικῆς συστάσεώς του), μὲ τὶς ὁποῖες γεωπολιτικοὶ λόγοι συνεργάζονται ἐπιτακτικὰ καὶ πολλαπλασιαστικὰ.

Ἡ Δυτικὴ καὶ Βόρεια Εὐρώπη δὲν ἐπέτυχε τὴν ὀλοκλήρωσίν της καὶ τὴν ἐνοποίησιν τῆς Εὐρώπης παρὰ τὶς ἐπανειλημμένους προσπάθειας ἀπὸ τὸν Κάρολο τὸν Μεγάλον ἕως τὸν Χίτλερ. Ὁ σκόπελος στὸν ὁποῖον προσέκρουσε ἡ Δυτικὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία δὲν ἔχει ἀρθῆ μέχρι σήμερα, οὔτε πρόκειται νὰ ἐκλείψῃ: ἡ Ὑποκειμενικὴ καὶ ἡ Φυσικὴ Ἀρχὴ δὲν μποροῦν νὰ συνδυασθοῦν. Κάθε μείζον Εὐρωπαϊκὸ ἐγχείρημα ἐχρειάσθη, προσέφυγε καὶ ἐχρησιμοποίησε τὸν ἀρχαῖον Κλασικισμὸν· ἀλλὰ οὐδέποτε ἡ ἀρμονικὴ δυναμικὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατῴρθωσε νὰ ἐξισορροπήσῃ ἐπὶ σταθερᾶς καὶ διαρκοῦς βάσεως τὶς ὑποκειμενικὰς ὁρμὰς τοῦ Γερμανικοῦ Κοσμοβιώματος. Ὁ Ἑλληνικὸς Λόγος λειτουργεῖ ἀποτελεσματικὰ καὶ ἐπὶ ἀντικειμενικοῦ, φυσικοῦ Χάους, ὅχι ὅμως ἐπὶ ὑποκειμενικῆς αὐθαιρεσίας.

Τὸ κέντρο ἐστιασμοῦ τῶν ἀποπειρῶν ἐνοποιήσεως εἶναι ἐναλλάξ ἡ Γαλλία καὶ ἡ Γερμανία. Ἡ σύγχρονος Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωσις εἶναι ἓνα ἰδιότυπο ἐγχείρημα Γαλλογερμανικῆς ὀλοκληρώσεως: γεωπολιτικὰ προϋποθέτει τὴν δυναμικὴν ποὺ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὴν πεδινὴν ζώνην Πυρηνναῖα - Βαλτικὰ Ὑψώματα (τόξο παρὰ τὸν Ὠκεανόν, Βόρειο καὶ Βαλτικὴ Θάλασσα). Πέραν τῆς ἀδυναμίας συγκράσεως τοῦ καθαρὰ Γαλλογερμανικοῦ πεδίου καθ' ἑαυτοῦ, οἱ σχέσεις του πρὸς τὸν ἀνατολικὸν Ρωσικὸν χῶρον καὶ τὴν Μεσογειακὴν ζώνην, ὅπως καὶ πρὸς τὸν ἐνδιάμεσον Κεντρο-Ανατολικὸν Εὐρωπαϊκὸν ὄγκον, εἶναι διαφοροποιημένα ἀνολοκληρώσιμα.

Ἡ Γερμανικὴ Αὐτοκρατορία ἀπέτυχε εἰς προσπάθειες μιᾶς χιλιετίας (800-1806 ἢ 1866) νὰ συνοικειωθῇ μὲ τὴν Ἰταλία. Ἡ Ἰσπανία ἦταν στοὺς δύο παγκοσμίους πολέμους οὐδέτερη. Τὰ Βαλκάνια δὲν εἶναι ἀπλῶς (κατὰ τὸ λεγόμενο) ἡ πυριτιδαποθήκη καὶ τὸ μαλακὸ ὑπογάστριο τῆς Εὐρώπης· ἦταν ὁ δράστης ὁ ὁποῖος ἀνέφλεξε τὴν ἀπεξηραμένη, ἀνούσιο Εὐρωπαϊκὴ Ἰσορροπία Δυνάμεων: οἱ Βαλκανικοὶ Πόλεμοι ἐφήλκυσαν τὸν Α' Παγκόσμιον καὶ προκάλεσαν τὴν διάλυσιν τῆς Ὀθωμανικῆς καὶ τῆς Αὐστροουγγρικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἡ φυσικὴ (ἐπηυξημένη μὲ τὴν Οὐγγρικὴ καὶ Τρανσυλβανικὴ ἐνδοχώρα) Βαλκανικὴ μὲ τὴν Ρωσικὴ Ἀνατολικὴ Εὐρωπαϊκὴ ζώνη συνθέτουν ἕνα ὄγκον, γεωπολιτικὰ ἐπαρκῶς συμπαγῆ, πολιτιστικοθηρησκευτικὰ ἱκανὰ ὁμοιογενῆ καὶ ἐθνολογικὰ συμβατό. Τὸ Δυτικὸ ὄριόν του εἶναι μία ἐλαφρῶς κυρτὴ πρὸς Ἀνατολὰς γραμμὴ ἀπὸ τὴν Τεργέστη μέχρι τὴν Πετρούπολιν, πού ἀποδεικνύεται πολυδυναμικὴ. Τὸ σύνορον ἐνεργοποιεῖται ἀπὸ τὴν σύμπτωσιν γεωπολιτικῶν, δημογραφικῶν καὶ πολιτιστικοθηρησκευτικῶν ὀρίων. Ἀνωμαλία παρουσιάζει ἡ συμπερίληψις Οὐγγαρίας (ὅπως καὶ Κροατίας, καὶ ἐν μέρει Σλοβακίας) εἰς αὐτό. Ἕνας ἰδιαίτερος, ἐθνολογικὰ ἀνατολικὸς λαός, καθολικὸς τὸ θρήσκευμα, καὶ μὲ στενὴ σχέσιν πρὸς τὸν Νότιον Γερμανισμόν κατοικεῖ στὸ Οὐγγρικὸν πεδίου, περιοχὴ γεωπολιτικὰ ὀριακὴ μεταξὺ Βαλκανίων, Ἀνατολικῆς ζώνης καὶ Δυτικοῦ ΚεντροΕυρωπαϊκοῦ χώρου. Ἕνας συνδυασμὸς πού συνιστᾷ ἐστία τριβῶν. Γιὰ τὸν λόγον αὐτὸ ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία ἠγωνίσθη νὰ συμπεριλάβῃ ἢ ἐλέγξῃ τὶς περιοχὰς αὐτὰς· γιὰ τὸν ἴδιον λόγον ἡ Οὐγγαρία ἀπετέλει τὸ δυναμικὸ κέντρο βάρους τῆς Αὐστρίας ἀφ' ὅτου ἰδίως ἡ Πρωσσία ἐπέτυχε τὴν Γερμανικὴν ἐνοποίησιν. Ἡ Οὐγγαρία χρειάζεται στὸν περιγραφέντα ὄγκον γιὰ τὴν ἔντασιν τῆς δυναμικῆς γραμμῆς· ὁ ἐλεγχὸς τῆς ἢ containment ἀπὸ μιᾶ ἰσχυρῆ Βαλκανικῆ πολιτικῆ καὶ μὲ ἀποκαταστημένη τὴν Ρωσικὴ συνοχὴ (οἱ τρεῖς Ρωσίαις - Ρωσία, Οὐκρανία, Λευκορωσία) δὲν παρουσιάζει ἰδιαίτερες δυσκολίας. Ἡ πολιτιστικοθηρησκευτικὴ ὁμοιογένεια τοῦ μείζονος ΡωσσοΒαλκανικοῦ πεδίου συνίσταται στὴν Ὀρθοδοξίαν. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἡ χωρολογικὴ δυναμικὴ τοῦ ΒαλκανοΜικρασιατικοῦ πεδίου εἶναι ἰσχυρότερη: ἐκφράζεται ἀπὸ τὴν ἐνεργὸν Βυζαντινὴν παράδοσιν καὶ τὰ ἀειζῶντα ἐνεργήματα τῆς ἙλληνοΑνατολικῆς ἀνακράσεως, τῆς ἙλληνοΡωμαϊκῆς ὀλοκληρώσεως καὶ τῆς Ὀθωμανικῆς λειτουργικῆς συνεχείας. Ἡ Τουρκία ἰδιαίτερώς ἐμμένει στὴν κυριό-

τητα τῆς χωρολογικῆς ταυτότητος τοῦ καθ' ἡμᾶς χώρου καὶ αὐτὸ (ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὑψηλὴν στάθμη τοῦ δυναμικοῦ ἰσχύος τῆς) ἐξηγεῖ τὶς ἡγεμονικῆς τῆς ροπῆς ἐπὶ τοῦ περιφερειακοῦ πεδίου. Ἀκόμη καὶ ἡ ἔμφασις στὸν κοσμικὸ χαρακτῆρα τοῦ κράτους τῆς (μὲ τὴν ἀναπόφευκτα προκαλούμενη ἔντασι πρὸς τὴν Ἰσλαμικὴ θρησκευτικότητά του) σημαίνει τὴν ταύτισί τῆς κατὰ προτεραιότητα μὲ τὸν χῶρο. Τὸ θέμα δὲν εἶναι ἐθνολογικὸ οὔτε θρησκευτικὸ, ἀλλὰ χωρολογικὸ. Οἱ ἐθνολογικῆς διαφορῆς ἀποδεικνύονται στὸν χῶρο μας ὑπερβάσιμες, χάρις στὴν συνοικειωτικὴ δύναμι δεδομένων (Βυζαντινὴ Ὁρθόδοξος, Ἑλληνικὴ Κοινὴ). Μάλιστα, ἀκριβῶς τὸ γεγονὸς τῆς πολιτιστικῆς συνοικειώσεως θεμελιώνει τὴν ἐθνολογικὴ συμβατότητα. Ὁ ὅλος Εὐρωπαϊκὸς χῶρος θὰ ἦταν κατ' ἀρχὴν ὀλοκληρώσιμος ἐὰν ὁ Τευτονισμὸς στὴν Δύσι μπορούσε νὰ ἐκφρασθῆ φυσικὰ καὶ ἱκανοποιητικὰ μὲ τὸν Ἑλληνικὸ Κλασικισμό, ἔστω καὶ μὲ τὴν Λατινικὴ μορφή του (ὅπως ὁ Σλαυισμὸς ἀνέλαβε τὴν Βυζαντινὴ Ὁρθοδοξία). Ὁ Ἑλληνισμὸς μὲ τὶς δύο ἐκφάνσεις του θὰ ἀπετέλει τότε τὸν συνδετικὸ ἴσθμὸ τῆς ἐνιαίας Εὐρώπης. Ἀντιθέτως ὅμως τὸ Γερμανικὸ ὑπόστρωμα συμπάρεσυρε τὴν Ρωμαϊκὴ θρησκευτικότητα εἰς διαφοροποίησι καὶ προκάλεσε κατὰ βάθος τὸ Μέγα Σχίσμα. Ὁ Εὐρωπαϊκὸς βορρᾶς ἔδρασε ὡς καταλύτης στὴν φανέρωσι τῆς ἀντικειμενικῆς τοπολογικῆς διαφορᾶς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, πρὸς καιρὸν καταδυσείσης.

Στὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη ἡ Βυζαντινορθόδοξος παράδοσις (ὅπως παλαιότερα ἡ ἙλληνοΑνατολικὴ καὶ ἡ Ρωμαιοαυτοκρατορικὴ) συνοικείωσε ἐπελθοῦσες καὶ προϋπάρχουσες φυλῆς εἰς ἓνα συνεκτικὸ ἴσθμὸ ἀξιοσημείωτου ὁμοιογενείας πολιτιστικοθρησκευτικῆς καὶ τρόπων ζωῆς. Ποικίλες Σλαυικῆς ἐθνότητες, λατινογενεῖς Ρουμάνοι, Ἑλληνες καὶ Μικρασιάτες, ἀνεδείχθησαν συμβατοί. (Μὲ τὴν παραπλανητικὴ ἀνωμαλία τῆς θρησκευτικῆς ἀλλοτριότητος, ἐπίσης συνοικειώσιμοι ἐφάνησαν ἐγχώριοι Ἀλβανοὶ καὶ ἐπήλυδες Τοῦρκοι). Ἡ συμβατότης αὐτὴ ἐλειτούργησε στὴν Ἱστορία παρὰ τὴν γεωπολιτικὴ (καὶ ἐθνολογικὴ) διάκρισι διαφόρων κέντρων (καὶ περὶ ταῦτα διαρθρουμένων κρατικῶν ὄντοτήτων). Εἶναι μεγάλης ἱστορικῆς σημασίας γεγονὸς ὅτι δὲν ὑπῆρξε Διαμαρτυρία καὶ Μεταρρύθμισις στὸν Ὁρθόδοξο χῶρο, ἐνῶ παράλληλες εἶναι οἱ περιπέτειες τῶν ἐκσυγχρονισμῶν ἀπὸ τὴν Πετρούπολι μέχρι τὴν Κωνσταντινούπολι καὶ τὴν Ἀθήνα. Τὸ Σλαυικὸ στοιχεῖο στὴν Ἀνατολή, ἀντιθέτως πρὸς τὸ Γερμανικὸ στὴν Δύσι, δὲν ἐπεδίωξε νὰ ἐπιβάλλῃ οἰκεία πολιτιστικοθρησκευτικὴ του ἀποκάλυψι: δὲν ὑπῆρξε ἀνάγκη τέτοιου αὐτοπροσδιορισμοῦ, ἀφοῦ ἡ

Βυζαντινή Ὁρθοδοξία ἐκάλυπτε βασικά τὴν ταυτότητά του καὶ ἐπλήροι τὸν δυναμισμό του. Τὸ καθολικὸ σκέλος τοῦ Σλαυϊσμοῦ (ἢ σφῆνα Τσεχίας, Σλοβακίας, Πολωνίας) ἐξηγεῖται ἀπὸ τὴν σχετικὴ ἐλαστικὴ εὐπλαστότητα τοῦ στελέχους καὶ τὴν ἱστορικὴ συνδρομή: ὁ ρόλος τῆς Βοημίας στὴν Γερμανικὴ Αὐτοκρατορία καὶ ὁ ἀγὼν τῆς Πολωνίας ἔναντι τῆς Ρωσσίας ἔδρασαν πρὸς τὴν Καθολικοποίησι. Ὑπὸ αὐτὲς τὶς συνθήκες ἢ ἔκτασις τῆς Οὐνίας ἀκριβῶς ἀποδεικνύει τὴν Ὁρθόδοξο ἐγγενῆ ροπὴν τοῦ Σλαυικοῦ βιώματος, ὅπως ἄλλως τε ἢ ὑπαρξίς Γερμανικοῦ Καθολικισμοῦ διὰ εἰδικοὺς λόγους, δὲν ἀναιρεῖ τὸν ἱστορικὸ ἰσομορφισμό *Τευτονισμοῦ καὶ Προτεσταντισμοῦ*.

Ἡ ὑπαρξίς ἰσχυρῶν γραμμῶν χωρισμοῦ γεωπολιτικῶν, θρησκευτικοπολιτιστικῶν καὶ ἐθνολογικῶν, ἰδιαίτερος μάλιστα ἢ σύμπτωσις των, ἐνεργοποιοῦν δραστικὰ σύνορα. Οἱ γεωπολιτικὲς, θρησκευτικοπολιτιστικὲς καὶ ἐθνολογικὲς ἀναμείξεις ἐκατέρωθεν τῶν ὁρίων, καθὼς καὶ ἡ διακλάδωσις διακεκριμένων κατ' εἶδος γραμμῶν συνιστοῦν μόνιμες ἐστίες τριβῶν καὶ ἀναφλέξεων. Συμπεφωνημένες ἢ βίαιες ἐθνοκαθάρσεις ἐδαφῶν κατὰ τόπους δὲν λύνουν τὸ βαθύτερο πρόβλημα: σημασία ἔχει ἡ ἐθνολογικὴ συμβατότης ὅπως προεξεχόντως καταδεικνύεται στὴν ἀποδοχὴ ἢ ὄχι θρησκευτικοπολιτιστικῆς κοινῆς. Ἡ ἐθνολογικὴ συμβατότης περιλαμβάνει, ἀλλὰ δὲν συνεπάγεται ἀναγκαίως ἐθνολογικὴ ἀφομοίωσι καὶ ἐπικράτεια: ποικίλλες ἐθνότητες μποροῦν νὰ συμβιώνουν ὀργανικὰ σὲ μία Αὐτοκρατορία (ἐνιαῖο Κράτος ἐθνοτήτων χωριστῶν τοπικὰ ἢ φυλετικὰ) ἐφ' ὅσον ἡ Ἰδέα τῆς (ἢ θρησκευτικοπολιτιστικῆς τῆς κοινῆς) ἐκφράζει καὶ ὀλοκληρώνει τὴν ταυτότητά των (Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία· διαφορετικὰ ἢ Ὁθωμανικὴ Αὐτοκρατορία).

Γενικὴ Ἱστορικὴ Ἀρχὴ εἶναι ὅτι διαφορὰ σὲ κάποιον ἐπίπεδο γεωπολιτικῆς, θρησκευτικοπολιτιστικῆς ἢ ἐθνολογικῆς μπορεῖ νὰ ἀρθῆ (καὶ ὄχι ἀπλῶς νὰ συγκρατηθῆ ἢ προσωρινὰ νὰ ἀτονήσῃ) μόνο μὲ τὴν ἐνσωμάτωσί τῆς σὲ μία ἐνότητα ὑψηλοτέρου ἐπιπέδου. Ἡ ἀνύψωσις αὐτὴ ἀπὸ χαμηλότερο εἰς ὑψηλότερο δυναμικὸ ἀπαιτεῖ τὴν καταβολὴν ἐνεργείας: ἡ ὀλοκλήρωσις χρειάζεται ἀρχικὴ βία γιὰ νὰ κρατηθῆ μέχρις ὅτου λειτουργήσῃ ἀποτελεσματικὰ ἢ ἐνοποιὸς ἐσώτερη ἀρχὴ τῆς. Παρὰ τὴν προὔπαρξι ἐκπληκτικῆς καὶ δραστικωτάτης πολιτικοθρησκευτικῆς κοινῆς, οἱ Ἑλληνικὲς πόλεις δὲν ἐνοποιήθησαν ἐκ τῶν ἔσω, οὔτε κἂν ἀπὸ τὴν ἀποφασισμένην νὰ ἐπι-

τύχη τὴν ὀλοκλήρωσι τοῦ Βαλκανικοῦ Χώρου Μακεδονικὴ Βασιλεία, ἀλλὰ μόνον ὅταν ὑπέκυψαν στὴν ἰσχὺ τῆς Ρώμης ἐνσωματωθεῖσες σὲ μία κατὰ πολὺ εὐρύτερη ἐνότητα μὲ Ἀρχὴ ὀλοκληρώσεως τὴν ἰδίαν των Κοινὴ: ὅ,τι δὲν ἐπετεύχθη σὲ μικρότερη κλίμακα καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν φορέων τῆς Ἑλληνικῆς πνευματικῆς ἀρχῆς, συνετελέσθη στὴν μεγίστη ἐπὶ τῆς οἰκουμενικῆς πολυφυλίας βάσει τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. Βεβαίως τὸ Ἑλληνικὸ βίωμα δύσκολα ἀνεγνώριζε ἄλλο τι μεταξὺ κράτους - πόλεως καὶ πολιτιστικῆς (ὄχι κρατικῆς) κοινότητος ἢ οἰκουμενισμοῦ: ἀπεδέχθη πάντως μόνον παγκόσμια πολιτικοῖστορικὴ ὀλοκλήρωσι. Τὸ αὐτὸ καὶ τώρα. Ἐχρειάσθη δὲ ὑπέροπλος ἰσχύς ἐπιβολῆς γιὰ νὰ ἀναδυθῆ ἡ φυσικὴ ἐνότης ἐνὸς ἐνιαίου γεωπολιτικοῦ χώρου μὲ μία προηγησμένη πολιτιστικοθησκευτικὴ κοινὴ. Πολλὴ ἐντονώτερη βία ἀπαιτεῖται γιὰ νὰ ἀναχθοῦν εἰς ἀνώτερο βᾶθρο δοκιμαστικῆς ἐνότητος οἱ ἀγεφύρωτες εὐρωπαϊκῆς ἀντιθέσεις.

Ἡ πέτρα τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀνολοκληρωσιμότητος εἶναι τὸ Γερμανικὸ ζήτημα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ὕστερης Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Εὐρωπαϊκὴ ὀλοκλήρωσις ποὺ νὰ μὴν ἐκπορεύεται ἀπὸ τὴν Γερμανικὴ μήτρα τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης εἶναι ἀδιανόητος. (Ἡ Γαλλικὴ ἀπόπειρα στηρίζεται στὴν Φραγγικὴ βάσι, ὅπως ἐπὶ Καρλομάγνου). Γερμανικὴ Εὐρωπαϊκὴ ὀλοκλήρωσις ἀπεδείχθη ἀδύνατος. Ὅχι μόνον οἱ θυγατρικοὶ καὶ μεμειγμένοι λαοὶ ἀρνοῦνται τὴν ἡγεμονία τοῦ γεννήτορος στὴν Δυτικὴ ζώνη, ἀλλὰ καὶ κυρίως στὴν Ἀνατολὴ ναυαγεῖ κάθε προσπάθεια ὀλοκληρώσεως, μείζονος ἢ ἐλάσσονος. Τὸ ἀσύμβατο Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Εὐρώπης λειτουργεῖ ἀνυπέρβλητο στὸ ἐπίπεδό του.

Στὸ ἐνδογενὲς ἀνολοκληρώσιμο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ χώρου καὶ στὴν ἔλλειψι ἱκανῆς Στρατιωτικῆς Ἰσχύος ἐκ μέρους τοῦ Γερμανικοῦ πυρῆνος (ὑπὸ τὴν μορφή τοῦ Γαλλογερμανικοῦ Ἄξονος) γιὰ μία νέα ἀπόπειρα ἐπιβολῆς ἐνότητος, προστίθεται πλέον ἢ ἀπολύτως ἀπαγορευτικὴ αὐτονόμων συνοχικῶν ἐξελίξεων φυσικὴ δρᾶσις τῆς Ἀμερικανικῆς Ἡγεμονίας. Δύο στρατηγικῆς μπορεῖ νὰ ἀκολουθήσῃ τώρα ἡ ἐνοποιὸς δυναμικὴ τοῦ Γερμανικοῦ Εὐρωπαϊκοῦ στοιχείου. Ἡ πρώτη, συνέχισις τοῦ Ντεγκωλικοῦ μοντέλλου τοῦ Γαλλογερμανικοῦ Ἄξονος, θὰ ὀδηγήσῃ σὲ ἀντιπαράθεσι μὲ τὴν Ἡγεμονικὴ δύναμι, καὶ εἶναι καταδικασμένη σὲ ἀποτυχία. Ἡ δεύτερη συνίσταται στὸ νὰ ἐπιχειρηθῆ χρησιμοποίησις τῆς Ἀμερικανικῆς Ὑπερδυνάμεως πρὸς βιασμὸ Εὐρωπαϊκῆς ὀλοκληρώσεως. Ἡ τακτικὴ ἔχει ἐφαρμοσθῆ καὶ στὸ παρελθόν, ὠρισμένες δὲ φορὲς οἱ Η.Π.Α. εἶχαν

δεχθῆναι νὰ παίξουν τὸν ἄχαρο ρόλο τοῦ ἰσχυροῦ βραχίονος τῆς Δ. Εὐρώπης, κυρίως λόγῳ τῆς ἀνάγκης διατηρήσεως τῆς Δυτικῆς Συμμαχίας κατὰ τὴν Ψυχροπολεμικὴ Περίοδο. (Ἐὰν καὶ ἄλλες φορές τὰ πράγματα ἐτοποθετοῦντο ἐπὶ φυσικωτέρας βάσεως: παράδειγμα τὸ φιάσκο τῆς ὑποθέσεως τοῦ Σουέζ). Ἡ ἀνάγκη ὅμως τώρα ἐξέλιπε, ἢ μᾶλλον ἀντεστράφη. Ὁ Γαλλογερμανικὸς ἄξων κατὰ τὴν δευτέρη Στρατηγικὴ θὰ πρέπει νὰ ἀποσοβῆσῃ τὶς συνέπειες τῆς γεωπολιτικῆς αὐτῆς ἀντιστροφῆς τῶν συμφερόντων τῆς Ὑπερδυνάμεως μὲ τὴν προσφορὰ ὑπαγωγῆς του (σὲ στρατιωτικὰ ἰδίως θέματα) ὑπ' αὐτήν. (Ἐνταξίς τῆς Γαλλίας στὸ στρατιωτικὸ σκέλος τοῦ NATO). Ἐν τέλει ὅλοι οἱ Εὐρωπαϊκοὶ σχεδιασμοὶ θὰ προσκρούσουν στὴν ὑπερκείμενη ἀνάγκη οἰκουμενικότητος τῆς Ἡγεμονικῆς Δυνάμεως. Ὅταν ἡ δυναμικὴ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ὀλοκληρώσεως ἀτονήσῃ, αὐτὸς ὁ Γαλλογερμανικὸς ἄξων θὰ διαρραγῆ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν τάσεων καὶ τῶν χωριστῶν συμφερόντων τῶν πόλων του, τὰ ὁποῖα θὰ ἐνθαρρύνονται ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν φύσιν τῆς Παγκοσμίου Κυριαρχίας.

Ἡ ἀποτυχία τῆς Εὐρωπαϊκῆς ὀλοκληρώσεως δὲν εἶναι πλέον θέμα πολιτικοῦ-ιστορικοῦ ἐνδιαφέροντος. Μὲ τὴν Ἀμερικανικὴ Παγκόσμιον Ἡγεμονίαν ἐδραιωμένην τὸ πρόβλημα εἶναι τώρα ἡ Οἰκουμενικὴ Ὀλοκλήρωσις. Μετατροπὴ τῆς Ἡγεμονίας εἰς Αὐτοκρατορίαν (μὲ κέντρο ἀσκοῦν κυριαρχία ὑπὲρ τοῦ ὅλου σώματος) προϋποθέτει τὴν ἀκαταμάχητο στρατιωτικὴν ἰσχύ τῆς Ἡγεμονικῆς Δυνάμεως καὶ συνεπάγεται τὴν δημιουργίαν πολυδυνάμου πολιτιστικῆς κοινῆς ἰκανῆς νὰ ἐκφράσῃ ἀβιάστως τὴν εἰδικὴν ταυτότητα ὅλων τῶν μελῶν τῆς Οἰκουμένης, τὴν πραγματικὴν κινητήριον Ἰδέαν τῆς ἱστορικῆς τῶν κινήσεως. Τὸ πεδίο θὰ καταστῆ ἐλεύθερον, καὶ ἀνταγωνιστικὸν κατὰ τὴν ἀγαθὴν ἔριν-δίκην: τὸ ζωτικώτατον συμφέρον τοῦ Κοσμοκράτορος τὸ ἐγγυᾶται. Ἡ δυναμικὴ ἀλήθεια τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἡ Ὀρθόδοξος ὀλοκλήρωσις τῆς Κοσμικῆς παρουσίας δὲν ἔχουν παρὰ νὰ δράξουν τὴν πρόκλησιν καὶ νὰ λάμψουν στὸ προσκήνιον. Ἑλληνισμὸς καὶ Ὀρθοδοξία θὰ εἶναι τόσο ἰσχυρότεροι, γονιμώτεροι καὶ χρησιμώτεροι ὅσο γνησιώτεροι εἶναι, τόσο οἰκουμενικώτεροι ὅσο ἰδιαιτέροι. Ὁ ἀντιδραστικὸς φόβος ἀπὸ τὴν μίαν, καὶ ἡ ἐκσυγχρονιστικὴ νόθευσις ἀπὸ τὴν ἄλλην, δὲν εἶναι παρὰ ἀντίθετες ἀποπτώσεις ἀπὸ τὸ αὐτὸ ὑστέρημα σοφίας καὶ πίστεως.

Παράρτημα XIII

Γεωπολιτική και Γεωπολιτιστική Δομή τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Χώρου

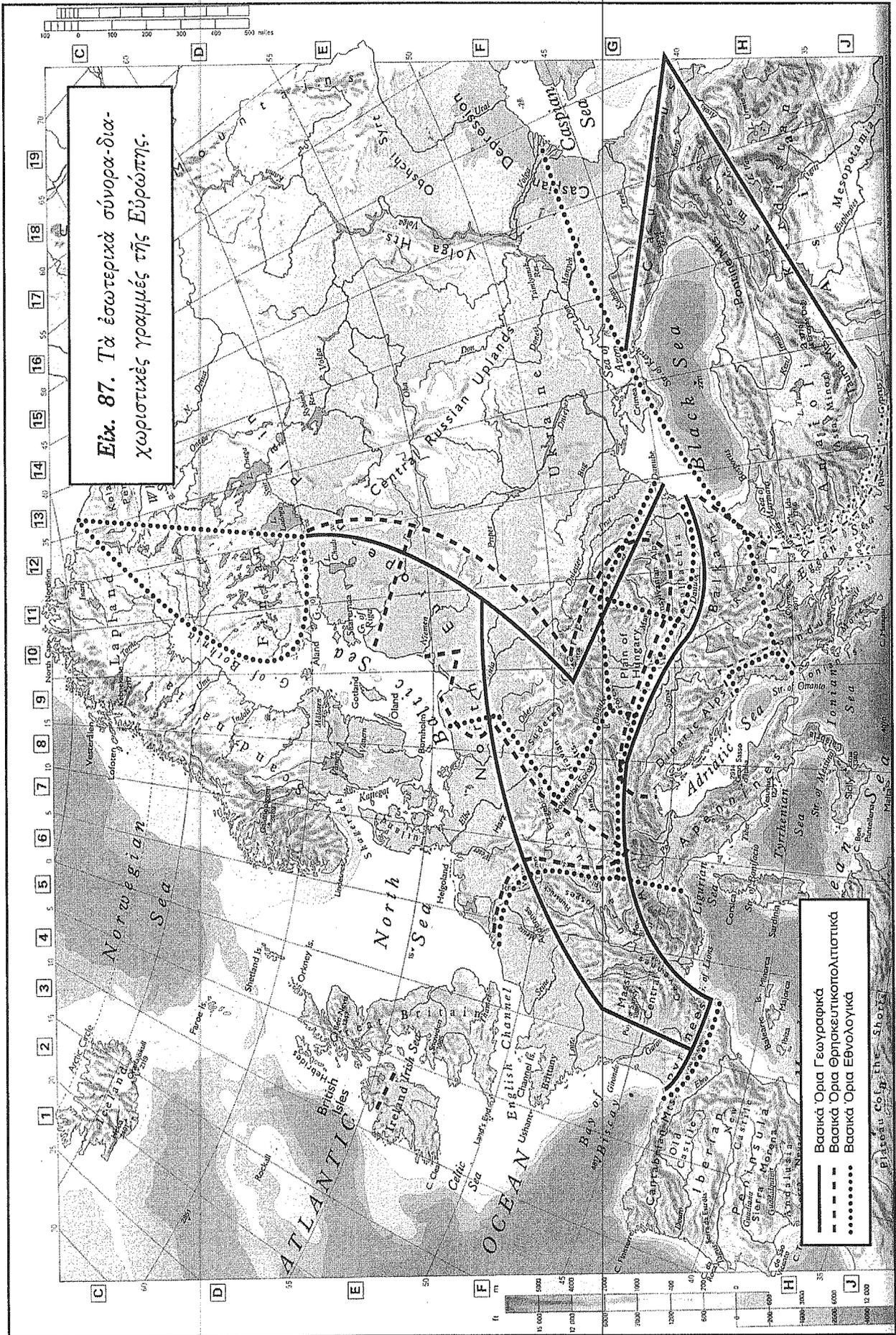
[Εἰκκ. 87-94]

Ἡ τριπλῆ ἀνάλυσις τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πεδίου κατὰ ὄρια καὶ σύνορα (γεωγραφικά, θρησκευτικοπολιτιστικά καὶ ἐθνολογικά) ἀναδεικνύει ἐνισχυμένες γραμμὲς διαφοροποιήσεως, fault-lines, ὅταν μάλιστα οἱ συγκλίσεις συνδυασθοῦν μὲ δημογραφικὲς παραμέτρους (Εἰκ. 87).

Ἡ παρατηρούμενη συνέργεια θρησκευτικῶν καὶ ἐθνολογικῶν παραμέτρων, ἰσχύουσα διαχρονικῶς, ἰσχυροποιεῖ τὶς γραμμὲς ὀρίων καὶ ἀποδεικνύει τὴν δρᾶσι ὑποκειμένων χωρολογικῶν γεωπολιτικῶν δυναμικῶν ἐκφραζομένων θρησκευτικῶν καὶ ἐθνολογικῶν (Εἰκ. 88a*, 88b*). Οἱ δύο κατανομὲς Γερμανικῶν-Κελτικῶν φύλων ἀφ' ἑνὸς καὶ Μεταρρυθμισμένων-Καθολικῶν ὁμολογιῶν ἀφ' ἑτέρου συμπίπτουν. Ἀκόμη καὶ ἡ διασπορὰ Μεταρρυθμιστικῶν τάσεων ἀκολουθεῖ Γερμανικὴ διεΐσδυσι πρὸς Ἀνατολὰς, συγγένεια δὲ μὲ τοὺς Φράγκους τῆς Δύσεως. Ἐθνολογικὰ καὶ θρησκευτικὰ ὄρια ταυτίζονται ἀκόμη καὶ μὲ διαφορὰ δύο, σχεδόν, χιλιετιῶν.

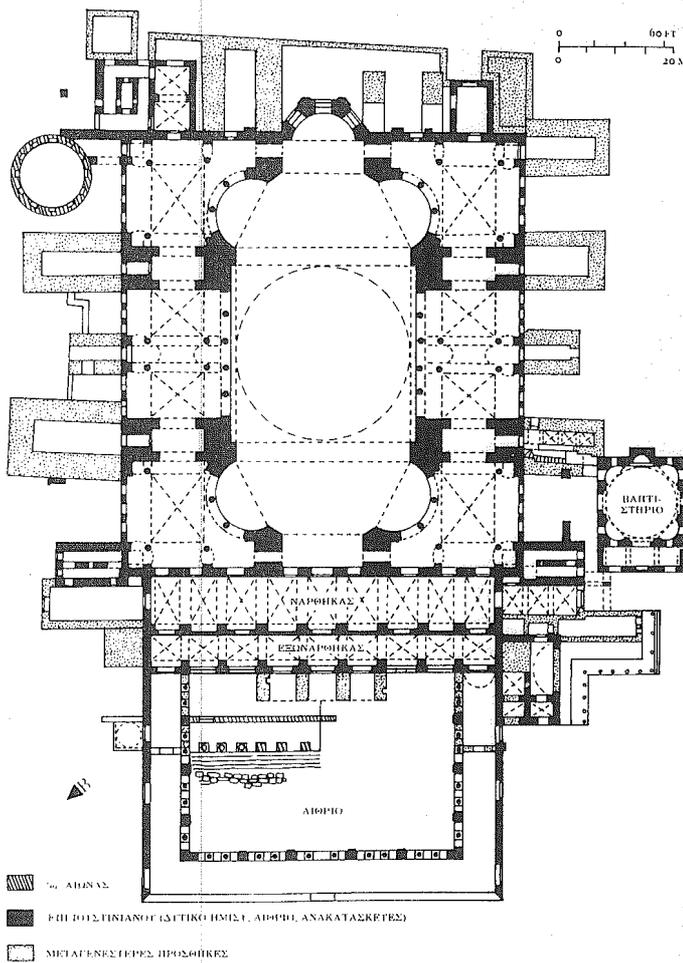
Ἡ κατανομὴ ποσοστῶν ὑπάνδρων γονίμων γυναικῶν καὶ καθολικῆς γονιμότητος ἀναδεικνύει μίαν ἰσχυρὴν διαχωριστικὴν γραμμὴν Πετροπόλεως-Τεργέστης (Εἰκ. 89a*, 89b*), ἐνισχύοντας τὰ συμπίπτοντα ἐθνογραφικὰ καὶ θρησκευτικοπολιτιστικὰ ὄρια.

Τὸ ἀσύμβατο Εὐρωπαϊκῆς Ἀνατολῆς καὶ ΚεντροΔύσεως ἀποκαλύπτεται ἐκφανέστατα στὴν Ἀρχιτεκτονικὴ τῆς Θείας Λατρείας. Ὁ ἙλληνοΑνατολικὸς ρυθμὸς τοῦ Πρωΐμου Βυζαντίου, ὅπως ἀποκρυσταλλώθηκε στὴν Ἀγία Σοφία (Εἰκ. 90a, b, c) ἀποτελεῖ τὴν δημιουργικὴ ἀπόληξι σειρᾶς ποῦ ἄρχισε μὲ τὴν Ἑλληνιστικὴν σύγκρασι Ἑλληνισμοῦ καὶ Μέσης Ἀνατολῆς: ὁ ἄπλετος χῶρος ἀνοιγόμενος μὲ εὐρεῖες καμπύλες ὁμοιόμορφα πρὸς ὅλες τὶς διευθύνσεις τοῦ ὀρίζοντος ὑπὸ τὴν σκέπη τοῦ θόλου σημαίνει τὴν κοσμικὴ φύσι ὑπὸ τὸν Οὐρανὸν καταιγιζομένη ἀπὸ Θεοῦ Φῶς. Ἀντιθετικὰ κεῖται τὸ Γερμανικὸ δημιούργημα,

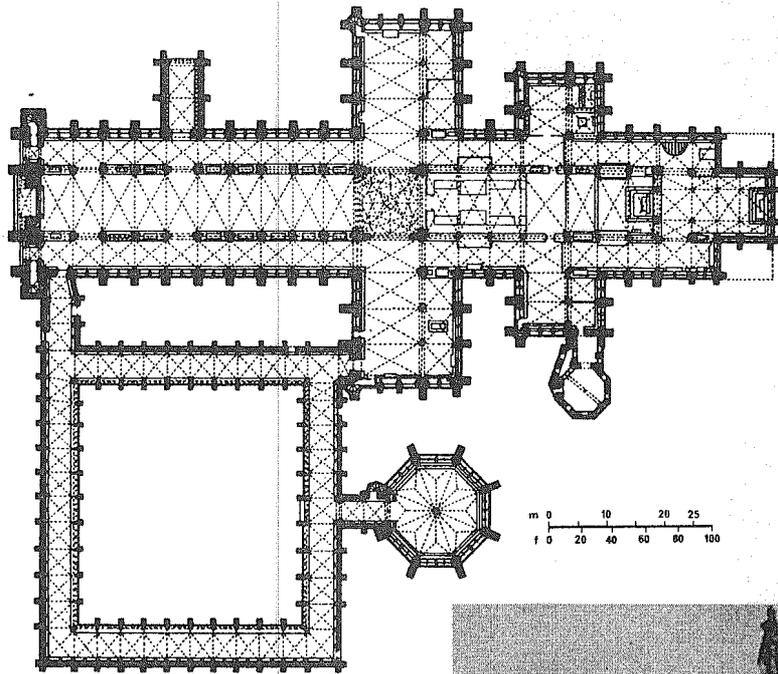

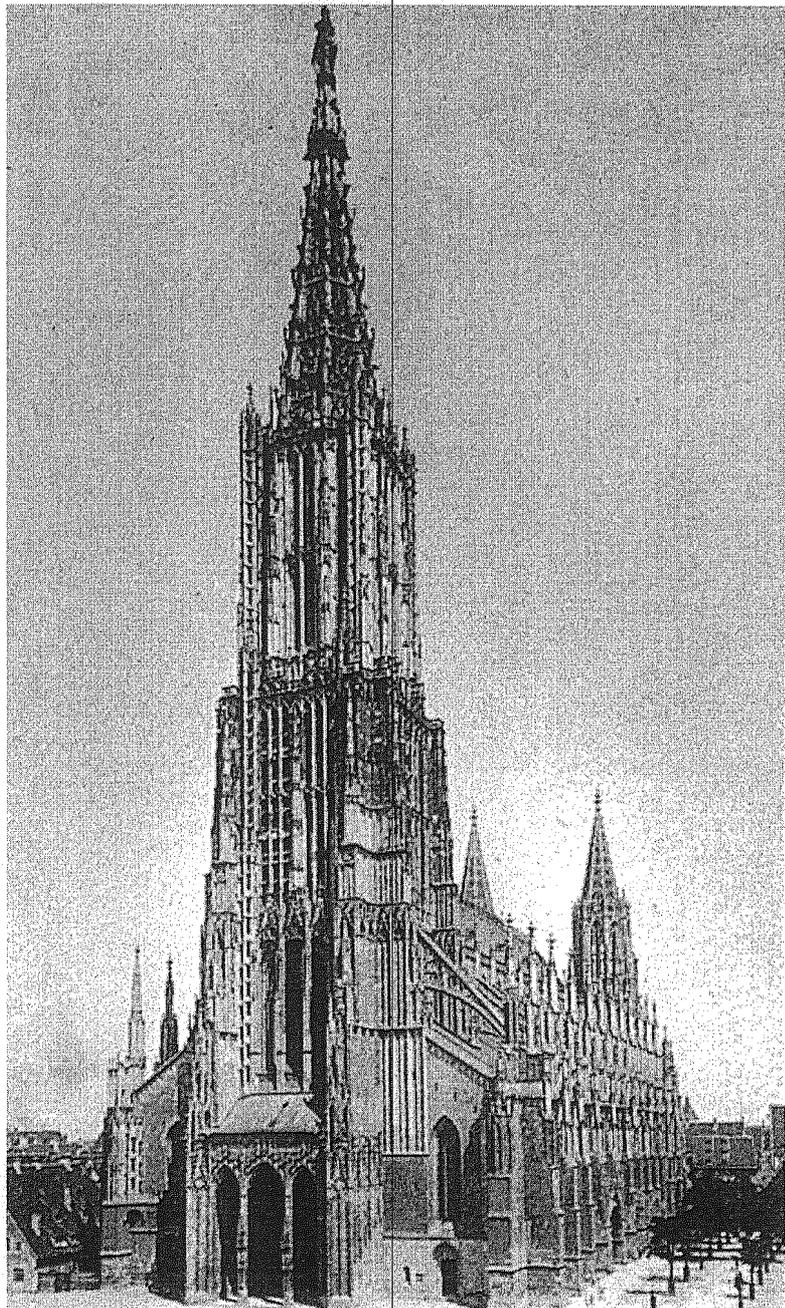
Είχ. 90α. Ἡ Ἁγία Σοφία. Κωνσταντινούπολις, 532-537. Τὸ Βυζαντινὸ ἀρχέτυπο τοῦ χώρου θείας λατρείας. Ἐξωτερικὴ ὄψις.

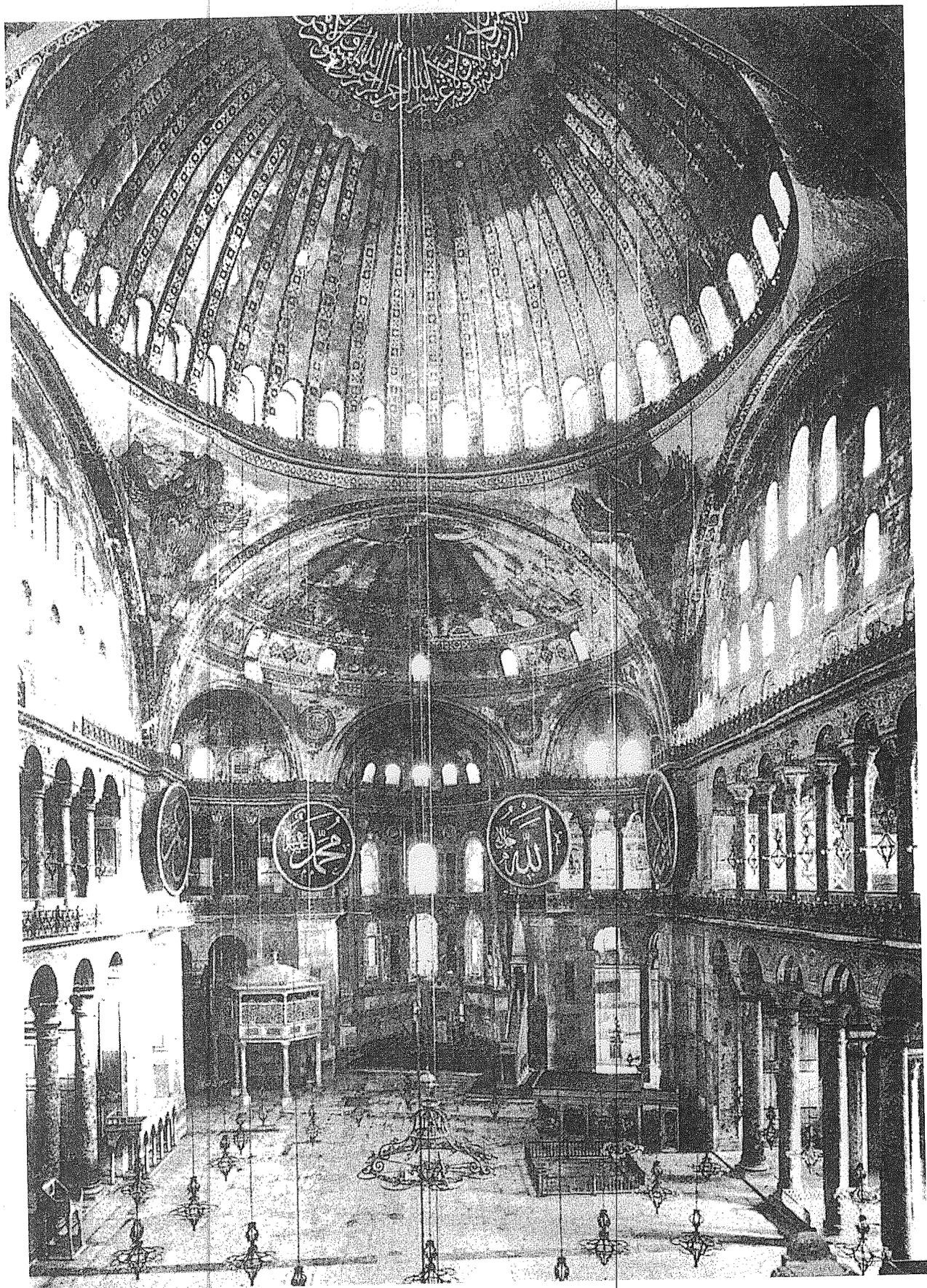
Είχ. 90β. Ἡ Ἁγία Σοφία: κάτοψις.

Εικ. 91b. Καθεδρικός Ναός του Σώλσμπεργου: κάτοψις. 1220. Ἡ ἐπιμήκυνσις ἀφήνει τὸν Σταυρὸ ἀσύνδετο πρὸς οἰανδήποτε ἰδέα τοῦ Κοσμικοῦ Ὀλου. Τὸ σύμβολο τοῦ θόλου ὑποβαθμίζεται δραστικά, πρακτικὰ ἐξαφανίζεται ἢ λειτουργικότης του. Ὁ ὑπουράνιος Κόσμος δὲν μεταμορφώνεται διὰ τοῦ Σταυροῦ εἰς δοχέα θείας ἐνεργείας, δὲν θεοῦται τὸ κατὰ δύναμιν.

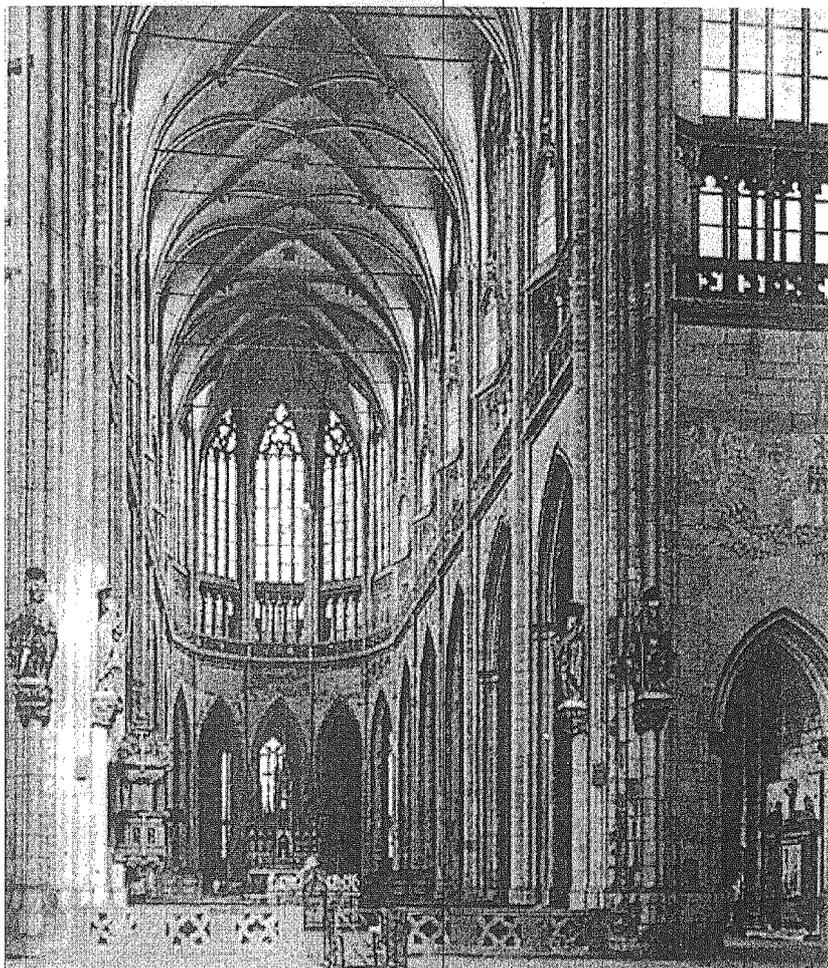

Εικ. 91a. Μητρόπολις τῆς Οὔλμ: ἐξωτερικὴ ὄψις. 15ος αἰών.

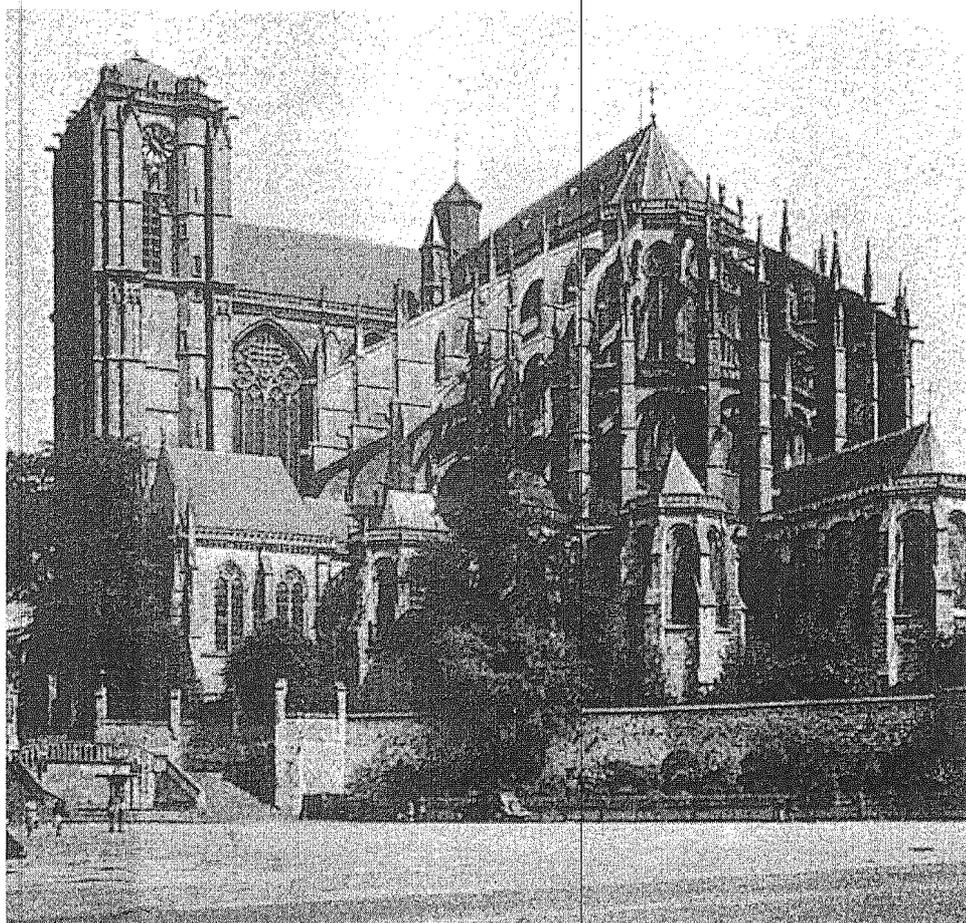

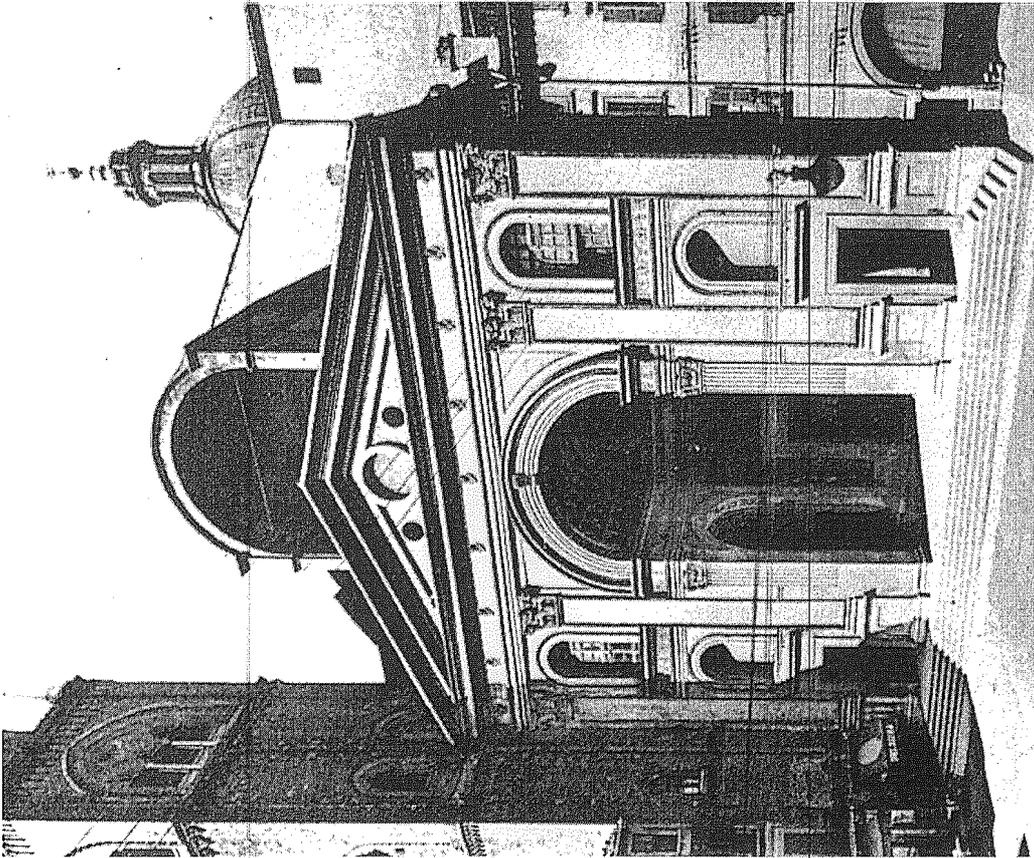
Είκ. 90c. Ἡ Ἁγία Σοφία: ἐσωτερικό. Σύμβολο τοῦ Κόσμου ἔμπλεου θείας ἐνεργείας (φωτὸς) καὶ οὐρανοσκεποῦς. Ὁ Κόσμος ὡς δημιούργημα τοῦ Θεοῦ διαπερώμενος ὑπὸ τῶν ἀκτίστων θείων ἐνεργειῶν.

Εἰκ. 91c. Καθεδρικός Ναός τοῦ Ἁγίου Βίτολντ στὴν Πράγα: ἐσωτερικό, τὸ Χοροστάσιο, τὸ ὁποῖο συμπληρώθηκε τὸ 1385. Ὁ Κάρολος Δ' ἐκάλεσε γιὰ τὴν οἰκοδόμησι τοῦ Ναοῦ τὸν Γάλλο ἀρχιτέκτονα Ματθαῖο τοῦ Ἀρράς καὶ μετὰ τὸν θάνατο αὐτοῦ (1352) τὸν Γερμανὸ Πέτρο Πάρλερ.

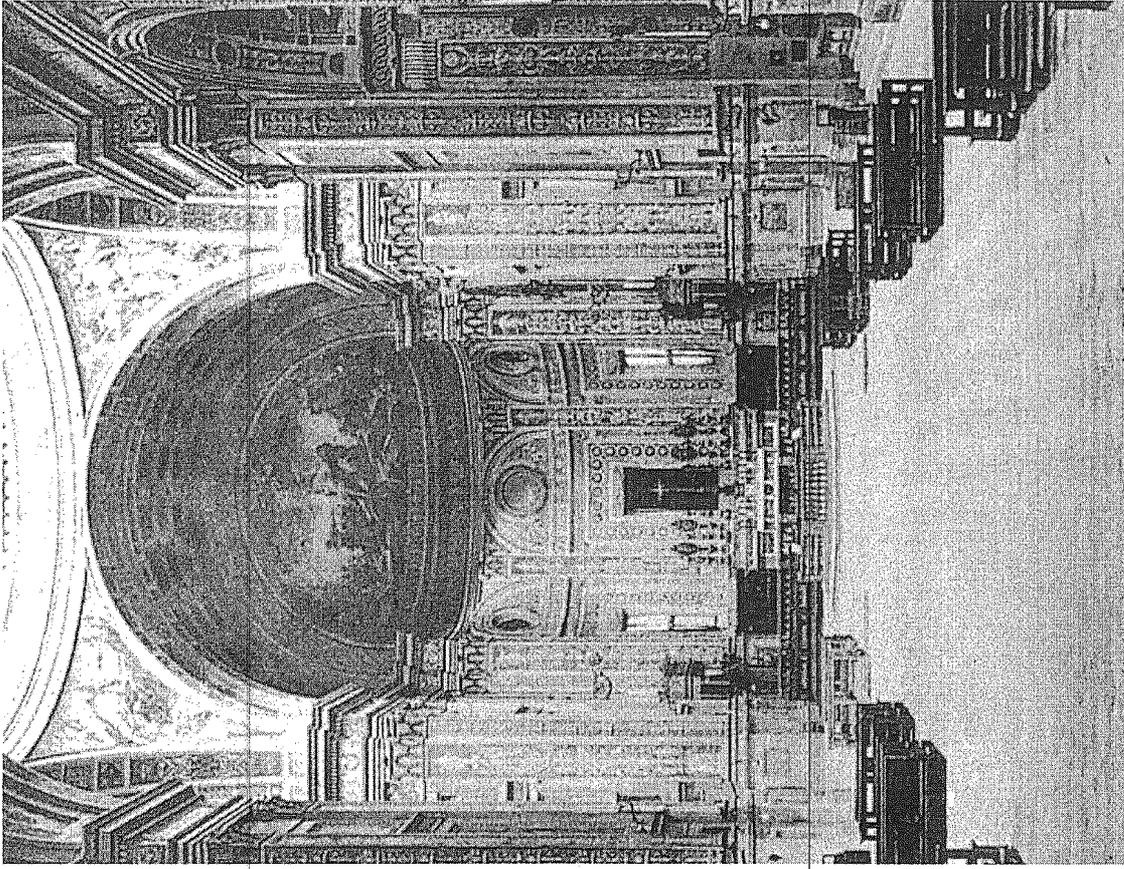

Εἰκ. 91d. Ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Λέ Μάν. Ἐναρξίς οἰκοδομήσεως τὸ 1218. Ἡ ἀφύσικη ἀνάλυσις ὡς τερατογένεσις.

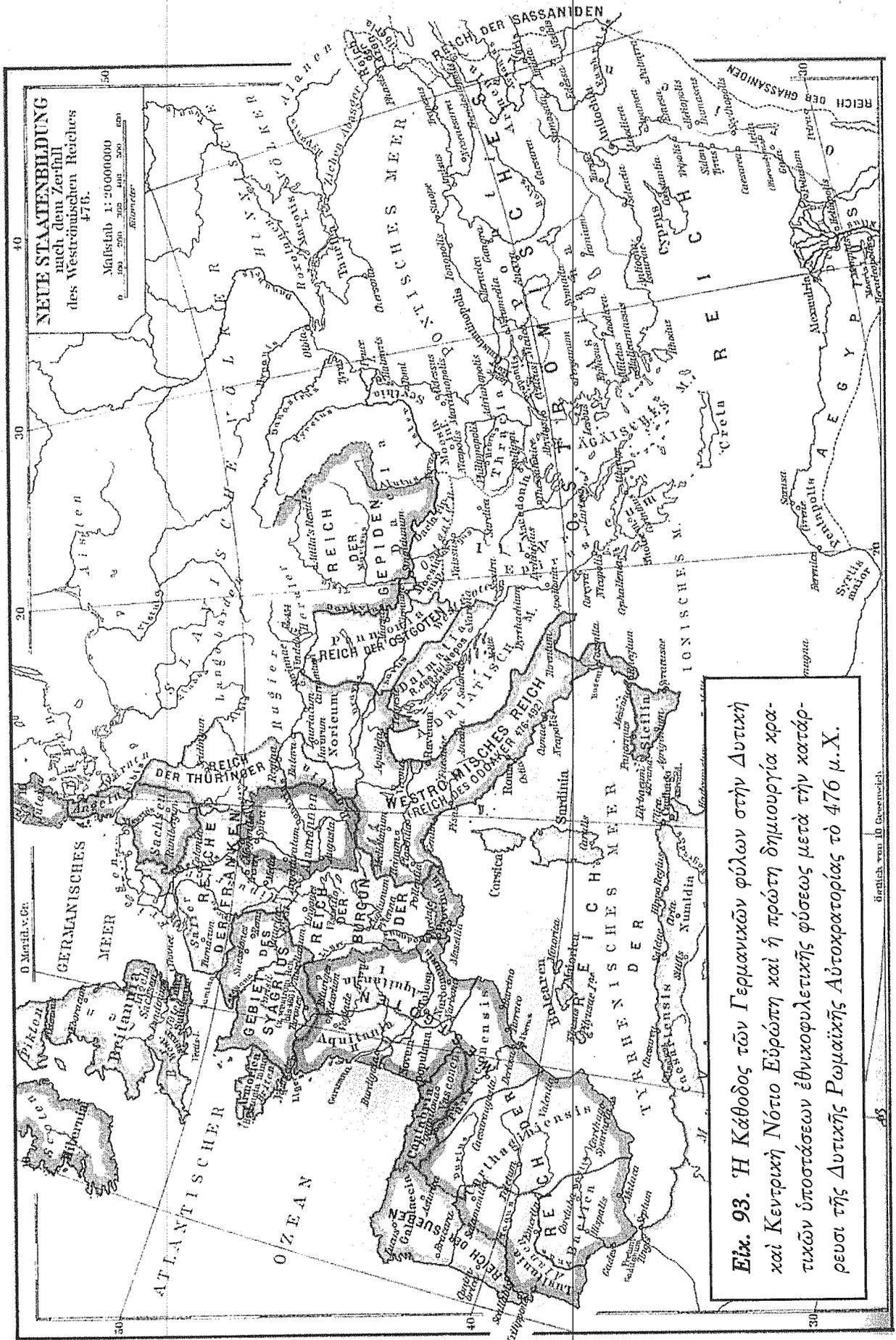

Εικ. 9Ie. L.B. Alberti: Αγ. Άνδρέας, Μάντουα. Πρόσοψις. 1470. Η είσοδος ως θριαμβική άψίς. Τοῦ μεγάλου άρχιτέκτονος τοῦ 15ου αιώνας, θεωρητικοῦ τῆς άρχιτεκτονικῆς άναγεννήσεως τοῦ Κλασικισμοῦ.

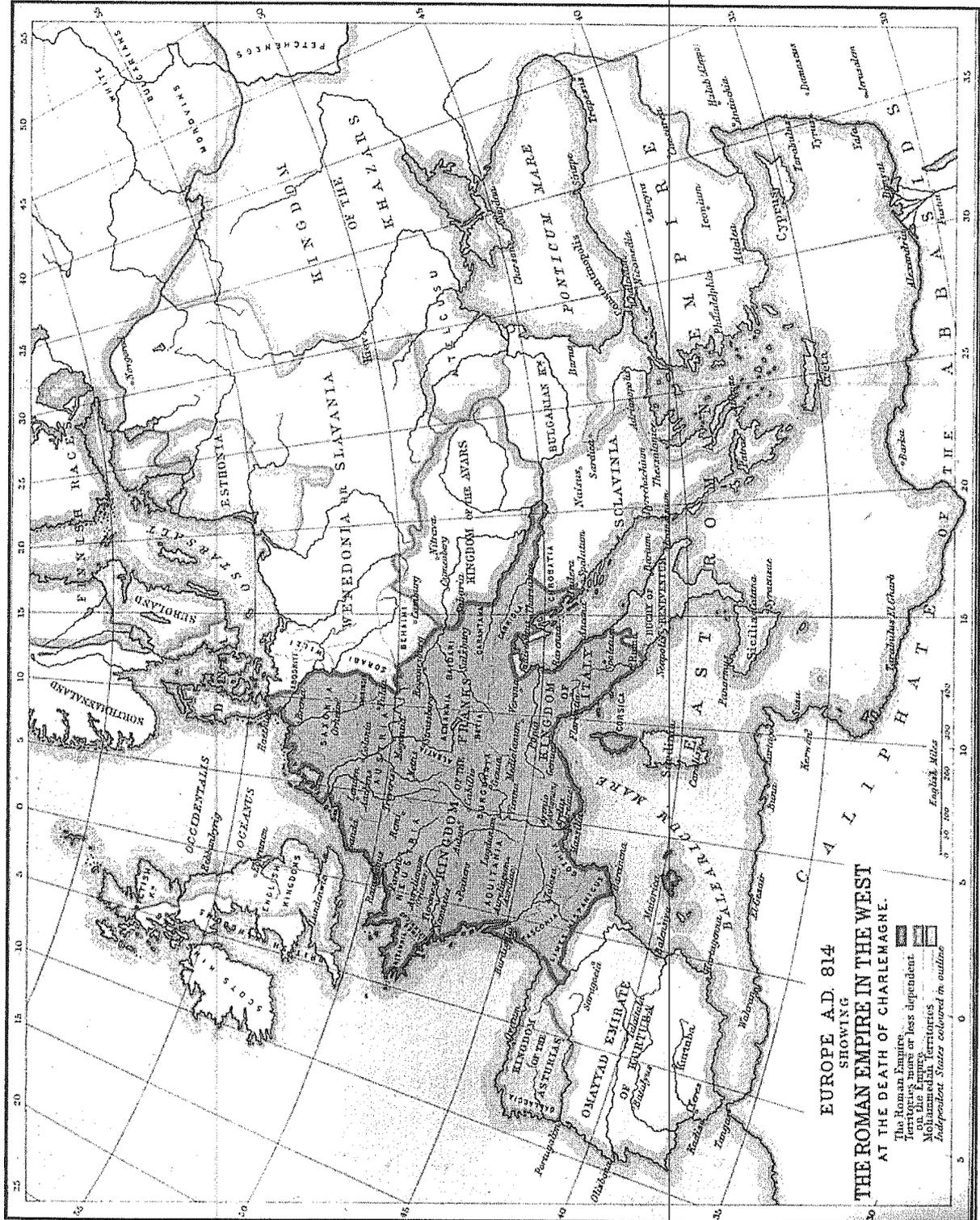

Εικ. 9If. Άγ. Άνδρέας, Μάντουα. Τὸ εσωτερικό. Ρωμαική έκδοχή άρχαίου ναοῦ, με κόγχη και θόλο.

Εικ. 93. Η Κάθοδος των Γερμανικών φύλων στην Δυτική και Κεντρική Νότιο Ευρώπη και η πρώτη δημιουργία κρατικών υποστάσεων εθνοφυλετικής φύσεως μετά την κατάρρευση της Δυτικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας το 476 μ.Χ.

Είχ. 94. Η άνασυσταθείσα τὸ 800 μ.Χ. νέα Δυτικὴ Αὐτοκρατορία τῶν Φράγκων μὲ τὴν μεγίστην ἔκτασίν της κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Καρόλου τοῦ Μεγάλου. Ἡ ἐνότης τῆς Αὐτοκρατορίας δὲν κατωρθώθη νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ πολὺ, διεσπασθὲ δὲ καὶ συμβατικὰ μὲ τὴν Συνθήκην τοῦ Verdun (843 μ.Χ.) ἢ ὅποια διένεμε τὰ ἐδάφη τῆς Αὐτοκρατορίας στὸς τρεῖς ἐγγονοὺς τοῦ Καρόλου: ὁ Lothar ἔλαβε τὴν Βόρειο Ἰταλία, Βουργουνδία καὶ Λοβρηγία, ὁ Ludwig τὴν περιοχὴ τῶν Ἀνατολικῶν Φράγκων (Γερμανία) καὶ ὁ Karl τὰ ἐδάφη τῶν Δυτικῶν Φράγκων (Γαλλία). Ἡ τριπλῆ διαίρεσις τοῦ βασικοῦ κορμοῦ τῆς Δυτικῆς καὶ Κεντρικῆς Εὐρώπης (Ἰταλία, Γερμανία, Γαλλία) ἀρχισε, καὶ διετηρήθη ἔκτοτε ἀνυπέβλητος.

ὁ Γοτθικὸς ρυθμὸς (**Εἰκ. 91a, b, c**): στένωσις, ἐπιμήκυνσις, ὕψωσις ἐκφράζουν τὸν τεχνητὸ βιασμὸ τοῦ ὑποκειμένου εἰς ὀξεία προβολὴ πρὸς τὸ ἄνω τοῦ ὕψους καὶ τῆς ὑποθετικῆς θεώσεως. Ἡ τερατώδης πολυδιάσπασις τῶν ἀντηρίδων μαρτυρεῖ τὸ ἀνολοκλήρωτο τῆς κοσμικῆς κτίσεως ὡς θείου ἔργου (**Εἰκ. 91d**). Μία τρίτη διάστασις τῆς Εὐρωπαϊκῆς πνευματικότητος, ἀσύμβατος πρὸς τὴν Γοτθική, εἶναι ἡ τοῦ Λατινικοῦ Νότου: ἐκφράζεται ἀπὸ τὸν ΝεοΡωμαϊσμὸ τῆς Ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως (**Εἰκ. 91e-f**) καὶ τοὺς διαδοχικοὺς μεταλαμπαδευομένους Κλαστικισμούς, Γαλλικὸ, Ἀγγλικὸ, Γερμανικὸ.

Ἡ πολυδύναμος διαχωριστικὴ γραμμὴ Τεργέστης-Πετροπόλεως μετακινεῖται στὴν ἱστορία ἀναλόγως τῶν ἐκατέρωθεν πιέσεων. Ἡ ἐπέκτασις τοῦ Γερμανισμοῦ πρὸς Ἀνατολὰς σὲ Σλαυικῆς περιοχῆς κατὰ τὸν 13ο-15ο αἰῶνα (**Εἰκ. 92**) παγιοποίησε μίαν κατάστασιν ἢ ὁποῖα ἐπεδείκνυε πεδίο ρευστότητος στὰ βόρεια μὲν μέρη τῆς ἐπὶ τῆς Πολωνίας, μὲ τελικοὺς ἀνταγωνιστὲς Γερμανία καὶ Ρωσσία, στὰ δὲ νότια ἐπὶ τῶν Βορείων καὶ Βορειοδυτικῶν Βαλκανίων ὑπὸ τὸν ἀνταγωνισμὸν ΑὐστροΟυγγρικῆς καὶ Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Ἡ κατάστασις Γερμανικῆς ἐπιρροῆς στὴν ΚεντροΑνατολικὴ Εὐρώπη ἀνετράπη ἄρδην μὲ τὴν ἐπέκτασιν τῆς Ρωσικῆς Ἐπιρροῆς πρὸς Δυσμὰς μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον. Τὰ μεταίχμια τῶν ἐπιδράσεων ὑπεχώρησαν τότε δυτικώτερα καὶ τῶν πρὸ τοῦ 13ου αἰῶνος συνόρων, μετατοπισθέντα δυτικὰ τοῦ Ἑλβα ποταμοῦ στὰ ὅρια πρακτικὰ τοῦ 8ου αἰῶνος. Ἀλλὰ ἡ ἀντιστροφή ἦταν βραχύβιος καὶ ἀνετράπη μὲ τὴν πτώσιν καὶ ἀποσύνθεσιν τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Ἦδη ὁ ἀνταγωνισμὸς Γερμανίας-Ρωσσίας στὴν περιοχὴ εἰσῆλθε σὲ φάσιν προετοιμασίας γιὰ μελλοντικὴ ὄξυνσιν.

Ἡ Κάθοδος τῶν Τευτονικῶν φύλων διέλυσε τὴν Καθολικὴν Ρωμαϊκὴν Αὐτοκρατορίαν (**Εἰκ. 93**). Ἐκτοτε δὲν ἔχει ἀποκατασταθῆναι Δυτικὴ Αὐτοκρατορία ἐφ' ὅλου τοῦ πεδίου τῆς Δυτικῆς καὶ Κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ Δυτικῆς Εὐρωπαϊκῆς Μεσογείου. Ἡ πρώτη ἀπόπειρα συγκροτήσεως νέας ὀργανωτικῆς αὐτοκρατορικῆς ἀρχῆς ἀπὸ τὸν Κάρολον τὸν Μεγάλον κατέρρευσε μὲ τὸν θάνατόν του (**Εἰκ. 94**). Οὐδεμία ἔκτοτε προσπάθεια ἐπέτυχεν.

